

Wykaz pojęć i definicji programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur

Pojęcie	Definicja	Źródło
A2A Administration to Administration	Są to usługi wewnątrzadministracyjne w relacjach pomiędzy podmiotami wykonującymi zadania publiczne, rozumiane jako usługi udostępniane przez podmiot wykonujący zadania publiczne innemu podmiotowi wykonującemu te zadania lub innej komórce organizacyjnej w ramach tego samego podmiotu, umożliwiające realizację części zadań (spraw) drogą elektroniczną.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
A2B Administration to Business	Są to usługi w relacjach pomiędzy podmiotami wykonującymi zadania publiczne a podmiotami prywatnymi, rozumiane jako usługi udostępniane przez podmioty wykonujące zadania publiczne podmiotom prywatnym, umożliwiające realizację części zadań (spraw) drogą elektroniczną.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
A2C Administration to Citizen	Są to usługi w relacjach pomiędzy podmiotami wykonującymi zadania publiczne a obywatelami, rozumiane jako usługi udostępniane przez podmioty wykonujące zadania publiczne obywatelom, umożliwiające realizację części zadań (spraw) drogą elektroniczną.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Adaptacja do zmian klimatu	To działania polegające na dostosowaniu się do obecnych lub oczekiwanych w przyszłości warunków klimatycznych i ich skutków. Działania te realizowane są w głównej mierze poprzez zastosowanie rozwiązań adaptacyjnych, o różnym charakterze i w różnej formie (np. zastosowanie małej retencji, niebieskiej i zielonej infrastruktury, czy powierzchni pozwalających na przenikanie wód opadowych do gleby). Ich celem jest zwiększenie odporności miasta przed skutkami zmian klimatu, jak również wykorzystanie szans wynikających z tychże zmian.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Akceleracja przedsiębiorstw	Specjalistyczne usługi doradcze związane z rozwojem firmy świadczone w okresie maksymalnie 1 roku po jej inkubacji.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (AOS)	Udzielanie przez świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej osobom, które nie wymagają leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych. 1. Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (AOS) - świadczenia gwarantowane w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej są udzielane w poradniach specjalistycznych w przypadkach	Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej

	wynikających ze stanu zdrowia (także w domu chorego) przez lekarza posiadającego odpowiednie kwalifikacje albo przez inną osobę, która ma uprawnienia do udzielania świadczeń specjalistycznych. 2. Rehabilitacja lecznicza w warunkach ambulatoryjnych - świadczenia gwarantowane realizowane w warunkach ambulatoryjnych, które obejmują: lekarską ambulatoryjną opiekę rehabilitacyjną, realizowaną przez poradę lekarską rehabilitacyjną, fizjoterapię ambulatoryjną realizowaną przez: wizytę fizjoterapeutyczną, zabieg fizjoterapeutyczny 3. Psychiatria w warunkach ambulatoryjnych - świadczenia gwarantowane realizowane w warunkach ambulatoryjnych: psychiatrycznych i leczenia środowiskowego (domowego), leczenia uzależnień	<i>finansowanych ze środków publicznych</i> Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień
Amortyzacja środków trwałych	Zmniejszenie wartości środków trwałych. Może dotyczyć nie tylko przedmiotów materialnych, ale także niematerialnych i prawnych m. in.: licencji, znaków towarowych oraz praw autorskich. W praktyce gospodarczej amortyzacja wiąże się przede wszystkim z systematycznym rozłożeniem w czasie wartości początkowej środka trwałego i stopniowym umarzaniem (odpisywaniem od wartości początkowej) wartości księgowej niektórych składników majątku trwałego (środków trwałych) oraz wartości niematerialnych i prawnych w odpowiednich ratach (kwotach) rocznych.	Na podstawie Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości
Analiza SWOT	Metoda pozwalająca przeanalizować atuty i słabości przedmiotu badania wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia).	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Architektura Informacyjna Państwa (AIP)	Formalny opis sposobu zorganizowania systemów teleinformatycznych i zasobów informacyjnych państwa oraz metoda zarządzania ich rozwojem zgodnie z wytycznymi Programu Zintegrowanej	Portal interoperacyjności i Architektury

	Informatyzacji Państwa. Architektura Informacyjna Państwa zawiera pryncypia, standardy, modele i procesy zarządzania oraz elementy konieczne do zrealizowania wizji cyfrowego państwa występujące w warstwie prawnej, organizacyjnej, semantycznej i technicznej.	https://www.gov.pl/web/ia
Audyt energetyczny	Audyt energetyczny – to opracowanie techniczne, w tym audyt energetyczny w rozumieniu ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów, audyt efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy o efektywności energetycznej, zawierające analizę zużycia energii oraz określające stan techniczny obiektu, urządzenia technicznego lub instalacji, zawierające wykaz przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej tych obiektów, urządzeń lub instalacji, a także ocenę ich opłacalności ekonomicznej i możliwej do uzyskania oszczędności energii oraz zmniejszenie emisji CO ₂ do atmosfery.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Badania naukowe	To działalność obejmująca: a) badania podstawowe rozumiane jako prace empiryczne lub teoretyczne mające przede wszystkim na celu zdobywanie nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne; b) badania aplikacyjne rozumiane jako prace mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności, nastawione na opracowywanie nowych produktów, procesów lub usług lub wprowadzanie do nich znaczących ulepszeń.	Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r.- Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
Badania przemysłowe	Badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług, lub też wprowadzenia znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług. Uwzględniają one tworzenie elementów składowych systemów złożonych i mogą obejmować budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub środowisku interfejsu symulującego istniejące systemy, a także linii pilotażowych, kiedy są one konieczne do badań przemysłowych, a zwłaszcza uzyskania dowodu w przypadku technologii generycznych.	Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. (GBER)
Baza Usług Rozwojowych	Internetowy rejestr usług rozwojowych prowadzony w formie systemu teleinformatycznego przez Administratora BUR. BUR w szczególności umożliwia prowadzenie, na podstawie art. 6aa ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości rejestru podmiotów (Dostawców Usług) zapewniających należyte świadczenie usług rozwojowych, współfinansowanych ze środków publicznych. Szczegółowe zasady funkcjonowania BUR określa	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w

	rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie rejestru podmiotów świadczących usługi rozwojowe.	regionalnych programach na lata 2021–2027
Beneficjent	Beneficjentem może być jeden z nw. podmiotów, z którym IZ FEWiM zawrze umowę o dofinansowanie projektu/podejmie decyzję o dofinansowaniu projektu: a) podmiot publiczny lub prywatny, podmiot mający osobowość prawną lub niemający osobowości prawnej lub osoby fizyczne, odpowiedzialne za inicjowanie operacji lub inicjowanie i wdrażanie operacji; b) w kontekście partnerstw publiczno-prywatnych (dalej „PPP”) – podmiot publiczny inicjujący operację PPP lub partnera prywatnego wybranego do jej wdrażania; c) w kontekście programów pomocy państwa – przedsiębiorstwo, które otrzymuje pomoc; d) w kontekście pomocy de minimis udzielanej zgodnie z rozporządzeniami Komisji (UE) nr 1407/2013 lub (UE) nr 717/2014 państwo członkowskie może zdecydować, że beneficjentem do celów niniejszego rozporządzenia jest podmiot udzielający pomocy, w przypadku gdy jest on odpowiedzialny za inicjowanie operacji lub za inicjowanie i wdrażanie operacji; e) w kontekście instrumentów finansowych – podmiot, który wdraża fundusz powierniczy, lub, jeżeli nie istnieje struktura z funduszem powierniczym, podmiot wdrażający fundusz szczegółowy, lub, jeżeli instytucja zarządzająca zarządza instrumentem finansowym – instytucję zarządzającą.	Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Binduga	Miejsce w strefie przybrzeżnej, stwarzające warunki cumowania/ kotwiczenia jednostek pływających oraz do rozbicia obozu.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Bioróżnorodność	Zróżnicowanie żywych organizmów, pochodzących ze wszystkich źródeł, w tym z ekosystemów lądowych, morskich i innych wodnych ekosystemów oraz zespołów ekologicznych, których są one częścią i obejmuje różnorodność w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz ekosystemami	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088

Błękitno-zielona (niebiesko-zielona) infrastruktura	Błękitno-zielona (niebiesko-zielona) infrastruktura to rozwiązania wspierające adaptację do zmian klimatu, wykorzystujące naturalne procesy występujące w przyrodzie, które mogą mieć charakter naturalny, półnaturalny. Do zielonej infrastruktury (z zastosowaniem roślin) zalicza się m.in.: powierzchnie pokryte roślinnością - zielone dachy, ściany, torowiska, przystanki, parki kieszonkowe, nowe nasadzenia zieleni. Zastosowanie zielonej infrastruktury ma przyczynić się do zagospodarowania wód opadowych, polepszenia mikroklimatu, a także do większej bioróżnorodności. Infrastrukturą błękitną (niebieską) są rozwiązania wpływające na zagospodarowanie wody (w tym wód opadowych), do których zalicza się m.in.: zbiorniki infiltracyjno-retencyjne, powierzchnie półprzepuszczalne, ogrody deszczowe, zbiorniki wody deszczowej, niecki i rowy bioretencyjne. Błękitno-zielona infrastruktura w szczególności ma za zadanie zwiększać retencję wody deszczowej, przeciwdziałać powodziom, a także niwelować oddziaływanie miejskich wysp ciepła.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Budowa	Wykonanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowa, rozbudowa, nadbudowa obiektu budowlanego. Ogół czynności prowadzący do: powstania obiektu budowlanego wraz z wszystkimi urządzeniami i instalacjami umożliwiającymi użytkowanie tego obiektu, jak również zmiany parametrów charakterystycznych istniejącego obiektu, tj. długości, szerokości, wysokości, powierzchni zabudowy, liczby kondygnacji. Warunkiem uznania robót za budowę jest wykonanie obiektu z użyciem wyrobów budowlanych, co wynika z definicji obiektu budowlanego art. 3 pkt 1 Pb.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
Budowla	Należy przez to rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: obiekty liniowe, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane

Budynek	Należy przez to rozumieć taki obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
Budynek historyczny	Budynek spełniający co najmniej jeden z dwóch poniższych warunków: a) powstał przed dniem 1 kwietnia 1995 r. (dzień wejścia w życie Rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, wprowadzającego wymogi dotyczące projektowania i budowania budynków z uwzględnieniem oszczędności energii). Warunek obejmuje również budynki powstałe po 1 kwietnia 1995 r., co do których przed tą datą wydano decyzje o pozwoleniu na budowę lub został złożony wniosek o wydanie takiej decyzji i wnioskodawca dysponuje takimi dokumentami. Dokumenty potwierdzające powstanie budynku przed dniem 1 kwietnia 1995 r. stanowią wszelkie dokumenty urzędowe potwierdzające wybudowanie budynku lub jego istnienie w tej dacie, w szczególności wydane przez właściwe organy służby geodezyjnej i kartograficznej; b) jest objęty jedną z czterech form ochrony zabytków wskazanych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami tj.: 1. wpisem do rejestru zabytków, 2. uznaniem za pomnik historii, 3. utworzeniem parku kulturowego, 4. ustaleniem ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Budynek komunalny	Budynek w którym mieszczą się wyłącznie mieszkalne lokale komunalne oraz budynek w którym więcej niż 50% lokali stanowi własność gminy - lokale mieszkalne do niej należące przeznaczone dla osób ubiegających się o nie według kryteriów określonych przez gminę. Stanowią szczególną formę pomocy społecznej dla mieszkańców, których nie stać na najem lub posiadanie własnego mieszkania. Weryfikacja struktury lokali odbywać się będzie na podstawie uchwał wspólnoty mieszkaniowej, z których wynikać będzie struktura własności lokali w danym budynku.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Budynek użyteczności publicznej	Budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, kultury, oświaty, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, sportu, obsługi pasażerów w transporcie drogowym, morskim lub wodnym śródlądowym.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Budynek zabytkowy	<u>Obiekt</u> objęty jedną z czterech form ochrony zabytków wskazanych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami tj.: 1. wpisem do rejestru zabytków, 2. uznaniem za pomnik historii, 3. utworzeniem parku kulturowego, 4. ustaleniem ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.	Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
Camper Park	Parking pełniący rolę punktu obsługi podróżnych przystosowany do obsługi podróżujących kamperami lub z przyczepami kempingowymi.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Cel szczegółowy	Cel wspierany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, o którym mowa w art. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności lub wspierany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, o którym mowa w art. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Centrum integracji społecznej (CIS)	Podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym posiadający aktualny wpis do rejestru CIS prowadzonego przez właściwego wojewodę.	Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
Centrum transferu technologii (CTT)	Jednostka powoływana przez uczelnię lub instytuty Polskiej Akademii Nauk w celu sprzedaży lub nieodpłatnego przekazywania do gospodarki wyników badań i prac rozwojowych prowadzonych wewnątrz instytucji-matki lub inne podmioty posiadające stałe umowy z uczelniami lub instytutami PAN na obsługę ich w zakresie transferu technologii i komercjalizacji wiedzy.	Na podstawie Badania potencjału innowacyjnego i rozwojowego przedsiębiorstw funkcjonujących w obszarze inteligentnych specjalizacji

		województwa warmińsko-mazurskiego
Centrum Usług Społecznych (CUS)	W celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług gmina może utworzyć jednostkę organizacyjną – centrum. Centrum może zostać utworzone dla: 1. jednej gminy (centrum tworzy się przez przekształcenie funkcjonującego w gminie ośrodka pomocy społecznej w centrum); 2. co najmniej dwóch gmin (centrum tworzy się przez utworzenie w jednej z gmin nowej jednostki organizacyjnej, odrębnej od funkcjonującego w tej gminie ośrodka pomocy społecznej). Usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: 1) polityki prorodzinnej, 2) wspierania rodziny, 3) systemu pieczy zastępczej, 4) pomocy społecznej, 5) promocji i ochrony zdrowia, 6) wspierania osób niepełnosprawnych, 7) edukacji publicznej, 8) przeciwdziałania bezrobociu, 9) kultury, 10) kultury fizycznej i turystyki, 11) pobudzania aktywności obywatelskiej, 12) mieszkalnictwa, 13) ochrony środowiska, 14) reintegracji zawodowej i społecznej podjęmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców.	Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych
Cyberbezpieczeństwo	Odporność systemów informacyjnych na działania naruszające poufność, integralność, dostępność i autentyczność przetwarzanych danych lub związanych z nimi usług oferowanych przez te systemy.	Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa

Cyfrowa przestrzeń biznesowa	Cyberprzestrzeń przetwarzania i wymiany informacji tworzona przez systemy teleinformatyczne z myślą o środowisku biznesu charakteryzująca się szerokim dostępem w nieograniczonym czasie.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Decyzja o dofinansowaniu projektu	Decyzja podjęta przez jednostkę sektora finansów publicznych, która stanowi podstawę dofinansowania projektu, w przypadku gdy ta jednostka jest jednocześnie instytucją udzielającą dofinansowania oraz wnioskodawcą.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Deinstytucjonalizacja usług	Proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej, wynikający z potrzeby respektowania praw podstawowych określonych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 7 czerwca 2016 r., a także innych dokumentach międzynarodowych, w tym w szczególności Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. i Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. Proces ten wymaga rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, przeniesienia zasobów z opieki instytucjonalnej na poczet usług świadczonych w społeczności lokalnej, stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka mająca zapobiegać umieszczaniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci – rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej lub w opiece instytucjonalnej.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Dofinansowanie	Finansowanie UE lub współfinansowanie krajowe z budżetu państwa, przyznane na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu, lub ze środków funduszy celowych, o ile tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu albo decyzja o dofinansowaniu projektu.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Dojrzałość e-usług	Usługa on-line o stopniu dojrzałości 3 - interakcja dwustronna – umożliwia transfer danych w dwóch kierunkach: od usługodawcy do klienta oraz od klienta do usługodawcy (np. możliwość	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

	zainicjowania sprawy drogą elektroniczną poprzez interaktywne pobranie, wypełnienie i przesłanie dokumentów elektronicznych do jednostki administracji publicznej • Usługa on-line o stopniu dojrzałości 4 - transakcja - wiąże się z możliwością dokonania wszystkich czynności niezbędnych do załatwiania danej sprawy urzędowej całkowicie drogą elektroniczną, tzn. pełna elektroniczna obsługa sprawy, uzyskanie odpowiedzi z urzędu drogą elektroniczną uwzględniające wydanie decyzji oraz możliwość płatności za usługę online. • Usługi o stopniu dojrzałości 5 – personalizacja, która zapewnia załatwienie sprawy urzędowej drogą elektroniczną i jednocześnie wprowadza personalizację obsługi, tzn. automatyczne dostarczenie konkretnych usług, spersonalizowanych dla użytkownika i przez niego nie inicjowanych (np. decyzja w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości, oferowanie częściowo wypełnionych formularzy, poinformowanie klienta sms-em o zbliżającej się potrzebie wykonania danej czynności urzędowej).	
Dostępność	Możliwość korzystania z infrastruktury, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych oraz produktów i usług. Pozwala ona w szczególności osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym na korzystanie z nich na zasadzie równości z innymi osobami. W przypadku projektów realizowanych w polityce spójności, dostępność oznacza, że wszystkie ich produkty (w tym także udzielane usługi) mogą być wykorzystywane (używane) przez każdą osobę. Przykładami tych produktów są: strona lub aplikacja internetowa, materiały szkoleniowe, konferencja, wybudowane lub modernizowane ¹ obiekty, zakupione środki transportu.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
Dotacje warunkowe	Kategoria dotacji, której zwrot jest uzależniony od określonych warunków.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Duże przedsiębiorstwa	Przedsiębiorstwa inne niż MŚP, w tym małe spółki o średniej kapitalizacji.	Na podstawie załącznika I do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

¹ W przypadku modernizacji dostępność dotyczy co najmniej tych elementów budynku, które były przedmiotem dofinansowania z funduszy unijnych.

Dyfuzja innowacji	Rozprzestrzenianie się nowego pomysłu od źródła, gdzie został wynaleziony lub stworzony, do jego ostatecznych użytkowników lub tych, którzy go akceptują. Dyfuzja dotyczy również grupy osób, społeczności lub społeczeństwa i wskazuje, w jaki sposób innowacja upowszechnia się wśród konsumentów. Po wprowadzeniu nowego produktu na rynek następuje przekazywanie informacji – rozpoczyna się proces uczenia się (w szczególności: „uczenie się przez robienie”), w którym biorą udział • producent, który wprowadził innowację (doskonalenie innowacji na podstawie informacji zwrotnych), • potencjalni nabywcy (poznawanie nowego produktu, w celu podjęcia decyzji o jego zakupie), • przyszli naśladowcy (rozpoznanie najważniejszych cech innowacji, sposobu wytwarzania i rozpoczęcie własnej produkcji). Dyfuzja innowacji jest procesem długotrwałym, sięgającym nawet 20 lat w przypadku innowacji przełomowych i kilku lat w przypadku innowacji usprawniających, przy czym w początkowych fazach dyfuzja przebiega powoli, następnie nabiera tempa, a szybkość dyfuzji zależy przede wszystkim od skali innowacji.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Dyskryminacja	Różnicowanie, wykluczanie lub ograniczanie ze względu na jakiegokolwiek przesłanki w szczególności płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Celem lub skutkiem dyskryminacji jest naruszenie lub brak uznania możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
Działalność badawczo-rozwojowa	Działalność twórcza obejmująca badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowana w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań.	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki
Dziecko z niepełnosprawnością	Uczeń albo dziecko w wieku przedszkolnym posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na dany rodzaj niepełnosprawności lub dzieci i młodzież posiadające orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydawane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim. Orzeczenia uczniów, dzieci lub młodzieży są	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w

	wydawane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej	regionalnych programach na lata 2021–2027
Efekt ekologiczny	Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń (takich jak pyły, CO ₂ , SO ₂ , NO ₂) wprowadzanych do środowiska w relacji przed i po rozpoczęciu inwestycji.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Efektywność energetyczna	Stosunek uzyskanych wyników, usług, towarów lub energii do wkładu energii.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE
Eksperymentalne prace rozwojowe	Zdobywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i biznesu oraz innej stosownej wiedzy i umiejętności w celu opracowywania nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług. Mogą one także obejmować na przykład czynności mające na celu pojęciowe definiowanie, planowanie oraz dokumentowanie nowych produktów, procesów i usług.	Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. (GBER)
Elektroniczna Dokumentacja Medyczna (EDM)	Elektroniczną dokumentacją medyczną są dokumenty wytworzone w postaci elektronicznej, opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym lub podpisane z wykorzystaniem sposobu potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych dostępnego w systemie teleinformatycznym udostępnionym bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Elektroniczna dokumentacja medyczna może stanowić element systemu informatycznego do obsługi szpitala przechowujący całość lub wybrane elementy dokumentacji medycznej indywidualnej i zbiorczej.	https://ezdrowie.gov.pl/portal/artypul/elektroniczna-dokumentacja-medyczna-edm www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1380194/

	Wymogi związane z formatem zapisu Elektronicznej Dokumentacji Medycznej zostały określone w dokumencie HL7 który jest standardem cyfrowej wymiany informacji w środowiskach medycznych. HL7 CDA Specyfikuje strukturę i semantykę dokumentów medycznych na potrzeby ich wymiany między usługodawcami i pacjentami.	
Elektroniczna usługa publiczna (E-usługa publiczna)	Działanie podejmowane przez podmiot realizujący zadania publiczne, polegające na umożliwieniu Usługobiorcy realizacji obowiązku lub uprawnienia określonego przepisem prawa, realizowane z udziałem Usługobiorcy za pomocą środków komunikacji elektronicznej.	Portal interoperacyjności i Architektury https://www.gov.pl/web/ia
Eko-park	Miejsce o przeważającej powierzchni biologicznie czynnej, służące ochronie środowiska i przyczyniające się do zachowania i promocji różnorodności biologicznej, pełniące jednocześnie funkcje edukacyjne i rekreacyjno-wypoczynkowe. Obszar zawierający elementy rekreacyjne (wykonane np. z materiałów naturalnych lub pochodzących z recyklingu), ścieżki edukacyjno-dydaktyczne, ekspozycje gatunków, ostoje dla różnych gatunków flory i fauny (w tym małe zbiorniki wodne).	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Eksport	Sprzedaż towarów lub usług na Jednolity Rynek Europejski, jak również do państw spoza tego rynku.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Eksport usług	Handel usług określony w Układzie ogólnym w sprawie handlu usługami stanowiącym załącznik 1.b do Porozumienia z 15 kwietnia 1994 r. ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), ogłoszonym w obwieszczeniu Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 23 lutego 1998 r. w sprawie ogłoszenia załączników do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO) . Eksport usług jest to międzynarodowa wymiana gospodarcza pomiędzy rezydentami (krajowymi osobami fizycznymi, lub prawnymi), a nierezydentami (zagranicznymi osobami fizycznymi, lub prawnymi). Usługa jest przedmiotem handlu wtedy, gdy usługodawca i usługobiorca pochodzą z różnych krajów niezależnie od miejsca transakcji.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Energia dostarczona netto	Różnica energii końcowej dostarczonej i energii wyeksportowanej obliczana na granicy systemu energii dostarczonej.	Ekspertyza Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A.

Energia końcowa	Energia elektryczna, energia paliw, ciepło lub chłód z lokalnych sieci wewnątrz granicy systemu energii dostarczonej. Energię końcową oblicza się na podstawie energii użytkowej, biorąc pod uwagę straty systemowe i straty konwersji energii oraz lokalnej energii odnawialnej wykorzystanej na miejscu. Źródłem energii końcowej jest energia dostarczana i/lub lokalna energia odnawialna wykorzystana na miejscu.	Ekspertyza Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A.
Energia końcowa wyeksportowana	Energia elektryczna, ciepło lub chłód wytwarzane w budynku, części budynku lub jego bezpośrednim otoczeniu, wyrażone w kWh/rok, które nie są wykorzystane na pokrycie rocznej energii końcowej w budynku lub części budynku, odprowadzane poza granicę systemu energii dostarczonej do odpowiednio sieci elektroenergetycznej, lokalnej sieci ciepłowniczej lub lokalnej sieci centralnego chłodzenia.	Ekspertyza Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A.
Energia pierwotna	Wskaźnik w świadectwie charakterystyki energetycznej budynku - określa ilość takiej energii niezbędnej do pokrycia zapotrzebowania na jego ogrzewanie, klimatyzację i wentylację mechaniczną oraz przygotowanie ciepłej wody użytkowej dla osób go zamieszkujących.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Europejski łańcuch wartości	Całość działań/ etapów wytwarzania danego produktu w ramach określonej dziedziny działalności przedsiębiorstwa, angażujący podmioty z krajów europejskich (w tym m.in. producentów surowców, dostawców, podwykonawców, dystrybutorów, klientów, dostawców usług posprzedażowych, jednostki odpowiadające za utylizację/ recykling, itp.)	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Finansowanie UE	Środki pochodzące z budżetu środków europejskich, o którym mowa w art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz podlegające refundacji przez Komisję Europejską środki budżetu państwa przeznaczone na realizację projektów pomocy technicznej, wypłacane na rzecz beneficjenta na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu albo wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu – w przypadku krajowego lub regionalnego programu.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Firma w początkowej fazie rozwoju	Firma zarejestrowana, rozpoczynająca swoją działalność i określająca jej dokładne kierunki. Znajdująca się na etapie prac nad dokumentacją: bussines planem wraz z budżetem oraz strategią rynkową i modelem przychodowym. Finansowanie zazwyczaj przeznaczone jest na badania: produktu lub usługi oraz rynku, ocenę i rozwój pomysłu, na uruchomienie fazy komercyjnej, na finansowanie rozwoju produktu lub usługi jak również pierwszych działań marketingowych.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

	Przedsiębiorstwo w początkowej fazie rozwoju zazwyczaj działa na niewielką skalę. Przyjmuje się, że taki stan nie powinien trwać dłużej niż trzy lata.	
Fundusz Powierniczy	Fundusz utworzony na odpowiedzialność instytucji zarządzającej w ramach co najmniej jednego programu w celu wdrażania co najmniej jednego funduszu szczegółowego.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Fundusz Szczegółowy	Fundusz, za pomocą którego instytucja zarządzająca lub fundusz powierniczy dostarczają produkty finansowe ostatecznym odbiorcom.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Fundusze strukturalne	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Europejski Fundusz Społeczny Plus, o których mowa w art. 1 rozporządzenia ogólnego.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Gazy cieplarniane	Gazy cieplarniane to: a) gazy: – dwutlenek węgla (CO ₂), – metan (CH ₄), – podtlenek azotu (N ₂ O), – fluorowęglowodory (HFCs), – perfluorowęglowodory (PFCs), – sześćiofluorek siarki (SF ₆), b) inne niż wymienione w lit. a gazowe składniki atmosfery zarówno naturalne, jak i antropogeniczne, które pochłaniają i reemitują promieniowanie podczerwone.	Ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych
Głęboka termomodernizacja	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku, rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja w wyniku której oszczędność energii wyniesie min. 30 % (w przypadku projektów kontynuujących wcześniej wykonane inwestycje w określonych budynkach do	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

	wskazanego limitu wliczane będą wskaźniki oszczędności energetycznej uzyskane od 1 stycznia 2014r. w ramach przeprowadzonych wcześniej etapów modernizacji na podstawie audytów energetycznych), rozumianych zgodnie z przyjętą powyżej definicją. Dopuszcza się możliwość uzupełnienia wymaganych informacji, jeśli wykonane na wcześniejszym etapie audyty, nie zawierają wymaganych informacji.	
Gminny program rewitalizacji (GPR)	Uchwalony przez radę gminy na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Gminny program rewitalizacji (uzupełniony o opis partnerskiego procesu konsultacji) w przypadku finansowania przewidzianych w nim działań ze środków polityki spójności, pełni funkcję strategii IIT (inny instrument terytorialny), o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 36 ustawy wdrożeniowej.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Gospodarka 4.0 (Przemysł 4.0)	Termin używany dla określenia zmiany w gospodarce, mającej miejsce w wyniku tzw. 4 rewolucji przemysłowej. Zmiany te polegają przede wszystkim na automatyzacji, robotyzacji i cyfryzacji przedsiębiorstw, zwiększeniu wykorzystania systemów procesowych, przestawieniu firm na cyfrowy łańcuch dostaw i wprowadzeniu technologii do codziennej działalności.	Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce
Gospodarka o obiegu zamkniętym	Gospodarka obiegu zamkniętego (GOZ) jest modelem rozwoju gospodarczego, którego celem jest racjonalne wykorzystanie zasobów (materiałów i surowców, w tym pochodzenia naturalnego) i ograniczenia negatywnego oddziaływania na klimat i środowisko wytwarzanych produktów. Działania te powinny dążyć do pozostawienia materiałów/surowców/produktów w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. Natomiast, powstające odpady muszą być zagospodarowane zgodnie z hierarchią: zapobieganie powstawaniu, przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne sposoby odzysku, unieszkodliwianie). Działania GOZ zgodne są z zasadą 3R: Reduce (unikaj), Reuse (używaj ponownie), Recycle (użyłuj). GOZ to także możliwość zastosowania różnych ścieżek modeli biznesowych – wg. Fundacji Ellen MacArthur wydzielono 6 ścieżek (RESOLVE): regeneracja (REgenerate), współdzielenie (Share), optymalizacja (Optimise), zapętlenie (Loop), wirtualizacja (Virtualise), wymiana (Exchange).	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Gospodarstwo domowe	Zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Osoby samotne utrzymujące się samodzielnie tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Grant	Środki finansowe programu, które beneficjent projektu grantowego przekazał grantobiorcy na realizację zadań służących osiągnięciu celu tego projektu przez grantobiorców.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Grantobiorca	Podmiot publiczny albo prywatny, inny niż beneficjent projektu grantowego albo partner projektu partnerskiego, wybrany w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez beneficjenta projektu grantowego w ramach realizacji projektu grantowego.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Historyczna zabudowa	Zabytek nieruchomy objęty jedną z czterech form ochrony zabytków wskazanych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami tj.: 1) wpisem do rejestru zabytków, 2) uznaniem za pomnik historii, 3) utworzeniem parku kulturowego, 4) ustaleniem ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.	Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Hospital Information System - (HIS)	Kompleksowy, zintegrowany system informatyczny obsługujący różne sfery działalności szpitala, np. medyczną, administracyjną, finansową, prawną. Odpowiednie przetwarzanie usług, wspiera diagnozowanie, zarządzanie i edukację, opierając się na coraz lepszych usługach i praktykach.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Infrastruktura	Wartość materialna będąca przedmiotem własności o charakterze trwałym spełniająca następujące warunki: 1. ma charakter nieruchomy, tzn. jest na stałe przytwierdzona do podłoża lub do nieruchomości, 2. ma nieograniczoną żywotność przy normalnym użytkowaniu obejmującym standardową dbałość i konserwację, 3. zachowuje swój oryginalny kształt i wygląd w trakcie użytkowania.	Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027
Infrastruktura badawcza	Obiekty, zasoby i powiązane z nimi usługi, które są wykorzystywane przez środowisko naukowe do prowadzenia badań naukowych w swoich dziedzinach, i obejmuje wyposażenie naukowe lub zestaw przyrządów, zasoby oparte na wiedzy, takie jak zbiory, archiwa lub uporządkowane informacje naukowe, infrastrukturę opartą na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, taką jak sieć, infrastrukturę komputerową, oprogramowanie i infrastrukturę łączności lub wszelki inny podmiot o wyjątkowym charakterze niezbędny do prowadzenia badań naukowych. Takie różne rodzaje infrastruktury badawczej mogą być zlokalizowane w jednej placówce lub „rozproszone” (zorganizowana sieć zasobów).	Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. (GBER)
Infrastruktura B+R	Infrastruktura badawcza oznacza obiekty, zasoby, które są wykorzystywane przez środowisko naukowe do prowadzenia badań naukowych w swoich dziedzinach.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Innowacyjne rozwiązania w usługach lecznictwa uzdrowiskowego	Rozwiązania polegające na wdrożeniu nowego lub znacząco udoskonalonego produktu/usługi/procesu/technologii/materiałów/nowej metody organizacji w podmiocie świadczącym usługi lecznictwa uzdrowiskowego. Celem działalności innowacyjnej w podmiocie świadczącym usługi lecznictwa uzdrowiskowego jest przede wszystkim poprawa jakości i zwiększenie ilościowej oferty dla klienta.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Inteligentne systemy transportowe (ITS)	Systemy informacyjne i komunikacyjne mające na celu świadczenie usług oraz pozwalające na lepsze informowanie różnych użytkowników oraz zapewniające bezpieczniejsze, bardziej skoordynowane i „inteligentniejsze” korzystanie, łącząc w sobie telekomunikację, elektronikę	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

	i technologie informatyczne z inżynierią transportu w celu planowania, projektowania, obsługi, utrzymywania i zarządzania.	
Informacje sektora publicznego (ISP)	Każda informacja o sprawach publicznych stanowi informację publiczną. Przez informację sektora publicznego (ISP) należy rozumieć każdą treść lub jej część, niezależnie od sposobu utrwalenia, w szczególności w postaci papierowej, elektronicznej, dźwiękowej, wizualnej lub audiowizualnej, będąca w posiadaniu podmiotu zobowiązanego.	Ustawa z 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego https://www.gov.pl/web/gov/wykorzystaj-informacje-sektora-publicznego2
Inkubator przedsiębiorczości	Wyodrębniona jednostka, dysponująca nieruchomością, która prowadzi kompleksowy program wsparcia początkującego przedsiębiorcy.	Na podstawie Badania potencjału innowacyjnego i rozwojowego przedsiębiorstw funkcjonujących w obszarze inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego
Inkubowanie przedsiębiorstwa	Objęcie firmy w początkowej fazie rozwoju (mikro, małego lub średniego przedsiębiorstwa) wsparciem w okresie do osiągnięcia 3 roku funkcjonowania, polegającym co najmniej na: udostępnieniu powierzchni inkubowanemu przedsiębiorstwu lub zapewnieniu usługi w formule tzw. „wirtualnego biura” (obsługa biurowa bez konieczności obecności przedsiębiorstwa na miejscu) oraz wyświadczeniu minimum dwóch usług towarzyszących.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Inne formy wychowania przedszkolnego	Formy, inne niż przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania, w których prowadzone jest wychowanie przedszkolne.	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i

		organizowania tych form oraz sposobu ich działania
Innowacja	Wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Innowacja procesowa	Wdrożenie nowej lub znacznie udoskonalonej metody produkcji lub dostarczania towarów i usług (w tym znacznej zmiany w obrębie technik, sprzętu lub oprogramowania) definicja ta nie obejmuje natomiast: niewielkich zmian lub ulepszeń, zwiększenia mocy produkcyjnych lub usługowych poprzez dodanie systemów produkcyjnych lub logistycznych bardzo podobnych do obecnie stosowanych, zaprzestania stosowania danego procesu, prostego odtworzenia lub podwyższenia majątku, zmian wynikających jedynie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, dostosowania do potrzeb rynku lokalnego, regularnych zmian sezonowych i innych zmian cyklicznych, obrotu nowymi lub znacząco udoskonalonymi produktami. Jest wprowadzaniem procesu nowego albo znacząco ulepszającego produkcję lub metodę dystrybucji. Obejmuje znaczące zmiany w technikach, wyposażeniu i oprogramowaniu. Innowacje procesowe nie zawierają: zmian drugorzędnych, wzrostu zdolności produkcyjnych albo usługowych uzyskanego dzięki dodaniu procesów produkcji albo systemów logistycznych, które są bardzo podobne do obecnie stosowanych.	Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. (GBER)
Innowacja produktowa	Jest to wytworzenie i wdrożenie lub wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego dobra lub usługi. Obejmuje ona znaczące ulepszenia parametrów technicznych, komponentów i materiałów oraz funkcjonalności. Innowacja produktowa nie obejmuje: zmian drugorzędnych, rutynowych ulepszeń, regularnych sezonowych zmian (takich jak np. w produkcji odzieży), przystosowywania dla pojedynczych klientów, które nie zawiera znacząco różnych cech w porównaniu do produktów wyprodukowanych dla innych klientów, zmian, które nie zmieniają funkcji, sposobu użycia lub parametrów technicznych dobra albo usługi, prostej odsprzedaży nowych dóbr i usługi nabytych od innych firm.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Innowacja na poziomie przedsiębiorstwa	Innowacja niestosowana dotychczas w przedsiębiorstwie Wnioskodawcy (innowacja na poziomie przedsiębiorstwa).	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Innowacja na poziomie regionu	Innowacja stosowana w skali regionu nie dłużej niż 3 lata.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Innowacja na poziomie kraju	Innowacja stosowana w skali kraju nie dłużej niż 3 lata.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Innowacja na poziomie międzynarodowym	Innowacja stosowana w skali międzynarodowej nie dłużej niż 3 lata lub nieznaną i niestosowaną dotychczas.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Innowacja społeczna	Działanie, które zarówno w odniesieniu do swoich celów, jak i środków ma społeczny charakter, a w szczególności każde działanie odnoszące się do rozwoju i realizacji nowych idei dotyczących produktów, usług, praktyk i modeli, które to działanie jednocześnie zaspokaja potrzeby społeczne i tworzy nowe relacje społeczne lub współpracę społeczną między organizacjami publicznymi, społeczeństwa obywatelskiego lub prywatnymi, i w ten sposób przynosi korzyści społeczeństwu oraz zwiększa jego zdolność do działania	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013
Innowacyjność	Wprowadzenie do praktyki nowego lub znacząco ulepszonych rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi, w tym również usług społecznych), procesu, marketingu lub organizacji, przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Innowacyjność przedsiębiorstwa	Zdolność przedsiębiorstw do tworzenia i wdrażania innowacji oraz faktyczna umiejętność wprowadzania nowych i zmodernizowanych wyrobów, nowych lub zmienionych procesów technologicznych lub organizacyjno - technicznych.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Inny Instrument Terytorialny (IIT)	Instrument rozwoju terytorialnego, o którym mowa w art. 28–29 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 9 rozporządzenia EFRR i Funduszu Spójności, realizowany zgodnie z warunkami określonymi w umowie partnerstwa na obszarach wyznaczonych przez właściwą instytucję zarządzającą, a w przypadku działań z zakresu rewitalizacji – na obszarach wskazanych w gminnych programach rewitalizacji. IIT są realizowane w wybranych obszarach tematycznych,	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

	wskazanych w programie, a warunkiem realizacji IIT jest opracowanie jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego.	
Interfejs programistyczny aplikacji (API)	Sposób, rozumiany jako ściśle określony zestaw reguł i ich opisów, w jaki programy komunikują się między sobą. API definiuje się na poziomie kodu źródłowego dla takich składników oprogramowania jak np. aplikacje, biblioteki czy system operacyjny. Zadaniem definicji struktury API jest dostarczenie odpowiednich specyfikacji podprogramów, struktur danych, klas obiektów i wymaganych protokołów komunikacyjnych.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Interoperacyjność	Zdolność różnych podmiotów oraz używanych przez nie systemów teleinformatycznych i rejestrów publicznych do współdziałania na rzecz osiągnięcia wzajemnie korzystnych i uzgodnionych celów, z uwzględnieniem współdzielenia informacji i wiedzy przez wspierane przez nie procesy biznesowe realizowane za pomocą wymiany danych za pośrednictwem wykorzystywanych przez te podmioty systemów teleinformatycznych.	Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne
Instruktor praktycznej nauki zawodu	Instruktor praktycznej nauki zawodu, o którym mowa w § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia r 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Instrument finansowy	Forma wsparcia udzielanego w ramach struktury, z wykorzystaniem której produkty finansowe są dostarczane ostatecznym odbiorcom.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Instytucja pośrednicząca	Podmiot, któremu została powierzona w drodze porozumienia albo umowy zawartych z instytucją zarządzającą realizacja zadań w ramach krajowego programu lub regionalnego programu.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Instytucja rynku pracy (IRP)	Zgodnie z Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy głównym celem działania instytucji rynku pracy jest pełne i produktywne zatrudnienie, ale działają	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji

	one również w celu rozwoju zasobów ludzkich, osiągnięcia wysokiej jakości pracy, wzmocnienia integracji i solidarności społecznej oraz zwiększenia mobilności na rynku pracy. Institucjami rynku pracy realizującymi zadania określone w ustawie są: 1) publiczne służby zatrudnienia; 2) Ochotnicze Hufce Pracy; 3) agencje zatrudnienia; 4) instytucje szkoleniowe; 5) instytucje dialogu społecznego; 6) instytucje partnerstwa lokalnego.	zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
Institucja zarządzająca	Institucja zarządzająca, o której mowa w art. 71 Rozporządzenia ogólnego.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Institucje Otoczenia Biznesu (IOB)	Osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębne przepisy przyznają zdolność prawną, lub jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego, nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe, zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie, posiadające własną bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencje niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MŚP. Do zadań instytucji otoczenia biznesu można zaliczyć: wspieranie przedsiębiorczości, ułatwianie rozpoczynania działalności gospodarczej, pomoc nowotworzonym przedsiębiorcom. Priorytetowe przedsięwzięcia podejmowane przez IOB to podnoszenie jakości zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach poprzez szkolenia i doradztwo, wsparcie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw, tworzenie sieci współpracy (m.in. klastry) i animacji środowiska innowacyjnego przedsiębiorstw, a także zapewnienie zewnętrznych źródeł finansowania.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Inteligentne specjalizacje	Wyróżnione przez kraje członkowskie i regiony „obszary gospodarcze”, bazujące na potencjale naukowym i badawczo-rozwojowym, wykształconym w regionie, a także na innych regionalnych potencjałach rozwojowych, skoncentrowane na niewielkiej liczbie priorytetów, oparte na obiektywnych danych i dowodach (Foray i in.2012).	Na podstawie Badania potencjału innowacyjnego i rozwojowego przedsiębiorstw funkcjonujących w obszarze inteligentnych specjalizacji

		województwa warmińsko-mazurskiego
Inwestycje produkcyjne	Inwestycje w środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne przedsiębiorstw dokonane w celu produkcji towarów i usług, przyczyniające się w ten sposób do akumulacji brutto i zatrudnienia.	ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności
Jednostki naukowe	Prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe: a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, b) jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, c) instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, e) Polska Akademia Umiejętności, f) inne jednostki organizacyjne niewymienione w lit. a–e, posiadające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będące organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę w rozumieniu art. 2 pkt 83 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki
Kamperowisko	Położony na większym wydzielonym terenie obiekt zakwaterowania turystycznego gości nocujących w przyczepach kempingowych i kamperach.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Karta Praw Podstawowych (KPP)	Pierwszy w historii integracji europejskiej dokument prawny zawierający obszerny katalog praw podstawowych wiążący zarówno instytucje, organy i agencje Unii Europejskiej, jak i państwa	Traktat Lizboński z 13 grudnia 2007 r., który wszedł w życie 1 grudnia 2009 r.

	członkowskie, gdy stosują one prawo Unii. To zbiór fundamentalnych praw człowieka i obowiązków obywatelskich.	
Kategoria regionów	Oznacza klasyfikację regionów jako „regiony słabiej rozwinięte”, „regiony w okresie przejściowym” lub „regiony lepiej rozwinięte” zgodnie z art. 108 ust. 2 Rozporządzenia ogólnego.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Kemping	Obiekt strzeżony, umożliwiający nocleg w namiotach, samochodach mieszkalnych (kamperach) i przyczepach samochodowych, przyrządzanie posiłków, parkowanie samochodów, a także świadczący usługi związane z pobytem klientów; obiekt ten może dodatkowo umożliwiać nocleg w domkach turystycznych lub innych obiektach stałych.	Ustawa o usługach turystycznych z dn. 29 sierpnia 1997 r.
Klub integracji społecznej (KIS)	Podmiot reintegracji społecznej i zawodowej utworzony na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, posiadający aktualny wpis do rejestru KIS prowadzonego przez właściwego wojewodę.	Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
Komplementarność	Za komplementarne uznaje się m.in. projekty, które bezpośrednio wykorzystują produkty bądź rezultaty innego projektu, pełnią łącznie z innymi projektami tę samą funkcję, dzięki czemu w pełni wykorzystywane są możliwości istniejącej infrastruktury, projekty, które łącznie z innymi projektami są wykorzystywane przez tych samych użytkowników.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Kontrakt Programowy	Umowa określająca kierunki i warunki dofinansowania programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa, w tym przedsięwzięcia priorytetowe realizowane w tym programie.	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
Koszty pośrednie projektu	Koszty kwalifikowalne (o ile stanowi tak SZOP, regulamin naboru, wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków), niezbędne do realizacji projektu, których nie można bezpośrednio przypisać do głównego celu projektu, w szczególności koszty administracyjne związane z obsługą projektu, która nie wymaga podejmowania merytorycznych działań zmierzających do osiągnięcia celu projektu. Katalog kosztów pośrednich został wykazany w wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków.	Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

Koszty zarządzania	Koszty bezpośrednie lub pośrednie zwracane na podstawie dowodów poniesienia wydatków w związku z wdrażaniem instrumentów finansowych.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Krajowe Ramy Interoperacyjności	Zestaw wymagań semantycznych, organizacyjnych oraz technologicznych dotyczących interoperacyjności systemów teleinformatycznych i rejestrów publicznych. 1) Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne wprowadza definicję zarówno interoperacyjności, jak i definicję Krajowych Ram Interoperacyjności. Doprecyzowanie tych pojęć zawiera Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 roku w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.	Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (zwanym dalej „Rozporządzeniem KRI”), wydanym na podstawie delegacji zawartej w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne
Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)	• Plan rozwojowy, o którym mowa w art. 5 pkt 7aa ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. • Plan, o którym mowa w rozdziale III Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz

		Odbudowy i Zwiększania Odporności
Kryteria wyboru projektów	Kryteria umożliwiające ocenę projektu, zatwierdzone przez komitet monitorujący (KM), o którym mowa w art. 38 rozporządzenia ogólnego.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Kwalifikowalność wydatków	Spełnienie przez wydatki poniesione w ramach programów operacyjnych kryteriów: a) spójności z postanowieniami przyjętego programu operacyjnego, b) określonych szczegółowo przez instytucję zarządzającą , c) dodatkowych, przewidzianych dla danego źródła finansowania, w przypadku programów finansowanych ze źródeł zagranicznych.	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
Lokalny lub regionalny podmiot działający na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	Podmiot należący do jednej z poniższych grup: • Instytucje wspierające merytorycznie podmioty ekonomii społecznej (np. Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, Ośrodki Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej); • Otoczenie finansowe (np. fundusze pożyczkowe lub poręczeniowe); • Instytucje grantodawcze; • Organizacje parasolowe i rzecznicze (np. skupiające organizacje pozarządowe działające w danym obszarze branżowym); • Lokalne Grupy Działania (LGD); • Samorząd lokalny i regionalny, którego zasięg działania obejmuje położone na terenie województwa warmińsko-mazurskiego: gminę lub kilka gmin, powiat lub kilka powiatów, bądź też obejmuje całe województwo.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Mała spółka o średniej kapitalizacji (Small mid-cap)	Przedsiębiorstwo niebędące MŚP i zatrudniające do 499 pracowników, którego roczne obroty nie przekraczają 100 mln EUR, a roczna suma bilansowa – 86 mln EUR.	Rozporządzeniem nr (wraz nowelizacją z 2021 r.) oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017

Małe przedsiębiorstwo	Przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 milionów EUR	Na podstawie załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.
Mechanizm racjonalnych usprawnień	Możliwość sfinansowania specyficznych działań dostosowawczych, uruchamianych wraz z pojawieniem się w projekcie realizowanym w ramach polityki spójności osoby z niepełnosprawnością (w charakterze uczestnika/uczestniczki lub personelu projektu). Racjonalne usprawnienie oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
Metadane	Informacje, które opisują zbiory danych oraz usługi danych i umożliwiają odnalezienie, inwentaryzację i używanie tych danych i usług.	Ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej
Miejska wyspa ciepła	Obszar zurbanizowany charakteryzujący się wyższą temperaturą niż otaczające go tereny pozamiejskie.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Mieszkanie adaptowalne	Mieszkanie, w którym wyeliminowano bariery, jakie napotykały w nich osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w celu umożliwienia tym osobom dalszego niezależnego życia w swojej społeczności. Mieszkaniem adaptowalnymi nie są mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027

Mieszkanie treningowe	Forma pomocy społecznej określona w art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.)*. * Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (ustawa nowelizująca) wprowadziła do regulacji ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej odejście od obecnie funkcjonującego nazewnictwa mieszkań określonych jako „chronione” i zmianę ich formuły. Nazwę „mieszkania chronione” zastąpiono nazwami „mieszkania treningowe i mieszkania wspomagane”. Wobec powyższego, funkcjonujące w programie regionalnym <i>Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027</i> (przyjętym przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr 63/730/22/VI z dnia 19 grudnia 2023 r.) nazwy: „mieszkania chronione” oraz „mieszkania wspomagane (treningowe i wspierane)” – od dnia 1 listopada 2023 r. (tj. wejścia w życie ustawy nowelizującej) odnoszą się wyłącznie do „mieszkań treningowych” i „mieszkań wspomaganych”, o których mowa w znowelizowanej ustawie.	Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Mieszkanie wspomagane	Forma pomocy społecznej określona w art. 53 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*. * Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (ustawa nowelizująca) wprowadziła do regulacji ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej odejście od obecnie funkcjonującego nazewnictwa mieszkań określonych jako „chronione” i zmianę ich formuły. Nazwę „mieszkania chronione” zastąpiono nazwami „mieszkania treningowe i mieszkania wspomagane”. Wobec powyższego, funkcjonujące w programie regionalnym <i>Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027</i> (przyjętym przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr 63/730/22/VI z dnia 19 grudnia 2023 r.) nazwy: „mieszkania chronione” oraz „mieszkania wspomagane (treningowe i wspierane)” – od dnia 1 listopada 2023 r. (tj. wejścia w życie ustawy nowelizującej) odnoszą się wyłącznie do „mieszkań treningowych” i „mieszkań wspomaganych”, o których mowa w znowelizowanej ustawie.	Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Minimalne wynagrodzenie za pracę	Wynagrodzenie, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz wydawanym na podstawie tej ustawy rozporządzeniu Rady Ministrów	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków

	w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej.	Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
MŚP	Do kategorii mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) należą przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 pracowników i których roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR, lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 milionów EUR. Do poszczególnych kategorii przedsiębiorstw zalicza się: – mikroprzedsiębiorstwo – przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 milionów EUR – małe przedsiębiorstwo - przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 milionów EUR. – średnie przedsiębiorstwo - przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 250 pracowników i którego roczny obrót nie przekracza 50 milionów EUR, lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 milionów EUR.	Na podstawie załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.
Nadbudowa	Budowa, w wyniku której dochodzi do zwiększenia parametru charakterystycznego obiektu, tj.: wysokości. Powierzchnia użytkowa obiektu może, ale nie musi zwiększyć się. Zwiększeniu nie ulega powierzchnia zabudowy (nie są prowadzone roboty ziemne oraz fundamentowe). Nowa część obiektu powstaje ponad istniejącą częścią obiektu. Zmiana wysokości oznacza zmianę rzędnych np. krawędzi okapu czy kalenicy w jakiegokolwiek części dachu. Pojęcie wysokości ujęte w definicji zawartej w § 6 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, służy tylko do przyporządkowania budynkowi odpowiednich wymagań rozporządzenia.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Niekonkurencyjny sposób wyboru projektów	W sposób niekonkurencyjny mogą być wybrane projekty, których wnioskodawcami, ze względu na charakter lub cel projektu, będą podmioty jednoznacznie określone przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu oraz które: 1) polegają na realizacji zadań publicznych wynikających z przepisów odrębnych lub	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w

	2) mają strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, regionu lub obszaru objętego realizacją ZIT, IIT lub terytorialnego planu sprawiedliwej transformacji, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia FST, lub 3) będą realizowane w formie instrumentu finansowego, lub 4) dotyczą pomocy technicznej.	perspektywie finansowej 2021–2027
Nieodnawialna energia pierwotna	Energia ze źródeł nieodnawialnych, która nie została poddana żadnemu procesowi przemiany lub transformacji, obliczana dla różnych nośników energii dostarczonej netto i wskaźników nakładu nieodnawialnej energii pierwotnej.	Ekspertyza Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A.);
Nieprawidłowość	Każde naruszenie mającego zastosowanie prawa, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Niepubliczny podmiot pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy	Podmiot działający w sferze pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy, w szczególności należący do jednej z poniższych grup: • Organizacje pozarządowe (w tym fundacje i stowarzyszenia); • Centra Integracji Społecznej / Kluby Integracji Społecznej – prowadzone przez organizacje pozarządowe; • Spółdzielnie socjalne; • Agencje zatrudnienia; • Niepubliczne podmioty szkoleniowe (wpisane do rejestru instytucji szkoleniowych).	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Nieruchomość	Są to części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale związane z gruntem lub części takich budynków, jeśli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności.	Kodeks Cywilny
Nieruchomość niezabudowana	Część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), z wyłączeniem budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Nieruchomość zabudowana	Grunt wraz znajdującym się na nim i trwale z nim związanym budynkiem, budynek stanowiący na mocy przepisów szczególnych odrębny od gruntu przedmiot własności, lokal stanowiący na mocy przepisów szczególnych odrębny od gruntu przedmiotu własności.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Niezależne życie	Prawo do życia w społeczeństwie dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub osób z niepełnosprawnościami na równych prawach z innymi osobami. Oznacza możliwość sprawowania kontroli nad swoim życiem i podejmowania decyzji, które dotyczą ich życia, w szczególności w zakresie miejsca zamieszkania, współmieszkańców oraz sposobu organizacji życia. Niezależne życie nie oznacza samodzielności, ale swobodę dokonywania wyborów i sprawowania kontroli nad swoim życiem. Niezależne życie możliwe jest przy zapewnieniu warunków mieszkaniowych, szerokiego zakresu usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w społeczności lokalnej.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Nowe stałe miejsca pracy	„Tworzenie nowych miejsc pracy” oznacza wzrost netto liczby pracowników w danym przedsiębiorstwie w porównaniu ze średnią z poprzednich 12 miesięcy. Dlatego też od liczby miejsc pracy utworzonych w ciągu 12 miesięcy należy odjąć liczbę miejsc pracy zlikwidowanych w tym samym okresie (definicja ta obowiązuje zarówno istniejące, jak i nowe zakłady). „Liczba pracowników” oznacza liczbę rocznych jednostek roboczych (RJR), czyli liczbę osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w ciągu jednego roku, przy czym liczba osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy i wykonujących prace sezonowe stanowi ułamkowe części RJR.	Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013
Nowy Europejski Bauhaus (NEB)	Zgodnie z założeniem UE dotyczy tworzenia estetycznych, zrównoważonych i integracyjnych miejsc, produktów i sposobów życia. Jego celem jest przełożenie celów Europejskiego Zielonego Ładu poprzez połączenie zrównoważonego rozwoju z estetyką. Wnioskodawca, modernizując budynki, przestrzeni publiczną i usługi w ramach realizacji projektu NEB, powinien dążyć do: • ograniczenia wykorzystania zasobów naturalnych i ograniczenia zanieczyszczenia środowiska poprzez dążenie do budowania obiegu zamkniętego i wykorzystywanie ekologicznego designu, • wdrażania rozwiązań inspirowanych naturą (nature-based solutions), • promowania działalności gospodarczej z poszanowaniem ograniczonych zasobów naturalnych.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Nowy produkt, nowa usługa	Nowy lub istotnie ulepszony wyrób lub usługa, które charakteryzują się istotnymi zmianami techniczno-technologicznymi i konkurencyjnością, a także zdolnością do zaspokajania dotychczasowych bądź nowych potrzeb odbiorców ostatecznych, wytwarzane w procesie badawczo-rozwojowym oraz oferowane w kanałach dystrybucji w okresie nieprzekraczającym jednego roku począwszy od momentu wprowadzenia na rynek.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Obiekt dziedzictwa kulturowego	1. zabytki: dzieła architektury, dzieła monumentalnej rzeźby i malarstwa, elementy i budowle o charakterze archeologicznym, napisy, grotty i zgrupowania tych elementów, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia historii, sztuki lub nauki, 2. zespoły: budowli oddzielnych lub łącznych, które ze względu na swą architekturę, jednolitość lub zespolenie z krajobrazem mają wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia historii, sztuki lub nauki, 3. miejsca zabytkowe: dzieła człowieka lub wspólne dzieła człowieka i przyrody, jak również strefy, a także stanowiska archeologiczne, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia historycznego, estetycznego, etnologicznego lub antropologicznego.	Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury na jej siedemnastej sesji.
Obiekty małej architektury	Niewielkie obiekty, a w szczególności: a) kultu religijnego, jak: kapliczki, krzyże przydrożne, figury, b) posągi, wodotryski i inne obiekty architektury ogrodowej, c) użytkowe służące rekreacji codziennej i utrzymaniu porządku, jak: piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
Obszar Natura 2000	Obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.	Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
Obszary rewitalizacji	Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.	Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

Obszary strategicznej interwencji (OSI)	Określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. Jednostki samorządu terytorialnego należące do OSI o znaczeniu krajowym wskazanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego zostały wymienione w załącznikach do Kontraktu Programowego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego: Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze w województwie warmińsko-mazurskim - Załącznik nr 8; Obszary zagrożone trwałą marginalizacją w województwie warmińsko-mazurskim – Załącznik nr 9. Pozostałe OSI (o charakterze regionalnym) zostały opisane w strategii rozwoju społeczno-gospodarczego „Warmińsko-Mazurskie 2030”	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
Obozowisko	Wydzielone miejsca i sprzęty, w których można zorganizować nocleg we własnym zakresie.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Obywatel państwa trzeciego	Osoba, która nie jest obywatelem państwa członkowskiego UE, w tym bezpaństwowiec w rozumieniu Konwencji o statusie bezpaństwowców z dnia 28 sierpnia 1954 r. i osoba bez ustalonego obywatelstwa.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Ocena oddziaływania na środowisko (OOS)	Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, obejmujące w szczególności: a) weryfikację raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, b) uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień, c) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu;	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie

		środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
Odbudowa	Budowa, w wyniku której w miejscu uprzednio istniejącego obiektu budowlanego, który uległ całkowitemu/ częściowemu rozebraniu, powstaje <u>nowy obiekt budowlany</u> , z zachowaniem charakterystycznych parametrów (w przypadku budynku z zachowaniem elewacji i kształtu dachu) lub dochodzi do odtworzenia części rozebranego uprzednio budynku np. kondygnacji lub dachu wraz z poddaszem.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Odpady komunalne	To odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych.	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach
Odzysk odpadów	Proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpad służył użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby zużyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach
Opieka długoterminowa	Zakres usług udzielanych osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym przewlekle chorym, które przez dłuższy czas potrzebują pomocy w podstawowych aktywnościach życia codziennego, a które nie wymagają hospitalizacji w warunkach oddziału szpitalnego. Opiekę tę stanowią usługi zdrowotne lub społeczne polegające na świadczeniu w szczególności: • długotrwałej opieki pielęgniarstwa, • rehabilitacji, • świadczeń terapeutycznych • usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych oraz innych usług wspierających osoby • kontynuacji leczenia farmakologicznego i dietetycznego. Opieka ta może być udzielana przez opiekunów formalnych (personel medyczny i pracowników świadczących usługi opiekuńcze) lub opiekunów faktycznych (rodzinę, osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą, bliskich, wolontariuszy).	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Opieka instytucjonalna	Usługi świadczone:	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z

	a) w placówce opiekuńczo-pobytowej, czyli placówce wieloosobowego, całodobowego pobytu i opieki, w której liczba mieszkańców jest większa niż 8 osób, lub w której spełniona jest co najmniej jedna z poniższych przesłanek: i) usługi nie są świadczone w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby); ii) wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców; iii) mieszkańcy nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą w zakresie funkcjonowania w ramach placówki; iv) mieszkańcy są odizolowani od ogółu społeczności lub zmuszeni do mieszkania razem; b) w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub w innej placówce wieloosobowego, całodobowego pobytu lub opieki; c) w placówce interwencyjnego zakwaterowania (m.in. noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, ogrzewalnie). Opieka instytucjonalna realizowana jest w szczególności w takich instytucjach jak: a) dom pomocy społecznej, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; b) zakład opiekuńczo-leczniczy i zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Na potrzeby wytycznych pojęcie opieki instytucjonalnej długoterminowej należy rozumieć jako opiekę świadczoną powyżej 60 dni w roku kalendarzowym.	udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Opieka koordynowana	Koncepcja świadczeń zdrowotnych związanych przede wszystkim z diagnozowaniem, leczeniem, opieką, rehabilitacją i promocją zdrowia w wymiarze nakładów, realizacji i organizacji świadczeń oraz zarządzania. Wprowadzenie opieki koordynowanej rekomendowane jest przede wszystkim dla POZ ale także problemów związanych z leczeniem osób starszych, chorych cierpiących na choroby przewlekłe czy kobiet w ciąży.	Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2022 r. zmieniające

	Koordinacja opieki zdrowotnej nad świadczeniobiorcą w systemie ochrony zdrowia polega na zintegrowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej, obejmujących wszystkie etapy i elementy procesu ich realizacji, z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych, środków komunikacji elektronicznej lub publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości i efektywności udzielanych świadczeń. Zapewnia ją lekarz POZ we współpracy z pielęgniarką POZ i położną POZ. Lekarz POZ w ramach koordynacji, inicjuje lub kontynuuje postępowanie diagnostyczno-lecznicze podejmowane w odniesieniu do świadczeniobiorcy przez innego świadczeniodawcę, w rozumieniu ustawy o świadczeniach, zwanego dalej „świadczeniodawcą”, w ramach swoich kompetencji zawodowych, zgodnie z aktualną wiedzą medyczną. Warunki realizacji świadczeń opieki koordynowanej określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.	rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej; Zdrowa Przyszłość Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.
Opieka środowiskowa	Opieka sprawowana przez pielęgniarkę środowiskową lub opiekuna środowiskowego nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi lub chorującymi - w codziennych czynnościach, udzielaniu pomocy medycznej oraz organizowaniu im czasu. Pielęgniarka środowiskowa w ramach ww. opieki świadczy usługi: – lecznicze – polegające głównie na podawaniu leków, cewnikowaniu, zmianie opatrunków, zdejmowaniu szwów pooperacyjnych itp. – pielęgnacyjne – opieka i pielęgnacja osób unieruchomionych i niepełnosprawnych – rehabilitacyjne – pomoc w zabiegach rehabilitacyjnych, wykonywaniu drenażu ułożeniowego – socjalno-bytowe – pomoc w różnego rodzaju sprawach socjalnych we współpracy z odpowiednimi służbami i instytucjami Opiekun środowiskowy pomaga osobom potrzebującym w życiu codziennym tj. sprzątanii, gotowaniu, zakupach, opiece nad dziećmi, myciu się, jedzeniu, ubieraniu i korzystaniu z toalety.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Opieka wytchnieniowa	Opieka (trwająca nie dłużej niż 60 dni w roku kalendarzowym) nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w zastępstwie za opiekuna faktycznego (w związku ze zdarzeniem losowym, potrzebą załatwienia codziennych spraw lub odpoczynku opiekuna faktycznego) oraz wsparcie dla opiekuna faktycznego i najbliższego otoczenia osoby potrzebującej wsparcia w	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu

	codziennym funkcjonowaniu, w szczególności w postaci poradnictwa specjalistycznego, edukacji, grup samopomocowych.	Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Opiekun faktyczny (nieformalny)	Osoba opiekująca się osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, niebędąca opiekunem formalnym (zawodowym) i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu sprawowania takiej opieki (nie dotyczy rodziców zastępczych), najczęściej członek rodziny, osoba sprawująca rodzinną pieczę zastępczą, osoba bliska, wolontariusz.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Oplata za zarządzanie	Cena za świadczone usługi, określoną w umowie o finansowaniu między instytucją zarządzającą a podmiotem wdrażającym fundusz powierniczy lub fundusz szczegółowy; oraz, w stosownych przypadkach, między podmiotem wdrażającym fundusz powierniczy a podmiotem wdrażającym fundusz szczegółowy.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Operacja PPP	Operacja, która jest wdrażana w ramach partnerstwa między podmiotami publicznymi i sektorem prywatnym, zgodnie z umową o PPP, i która ma na celu świadczenie usług publicznych w oparciu o podział ryzyka między partnerów, przewidująca wykorzystanie specjalistycznej wiedzy sektora prywatnego, albo dodatkowych źródeł kapitału, albo obu tych elementów.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Organizacja badawcza	<i>Organizacja prowadząca badania</i> lub <i>organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę</i> oznacza podmiot taki jak uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik innowacyjny, wirtualny lub fizyczny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań. Cechy charakterystyczne: – uzyskanie statusu organizacji badawczej nie jest zależne od statusu prawnego danego podmiotu (ustanowienia na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu jego finansowania, – podstawowym celem organizacji badawczej jest niezależnie prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikacje lub transfer wiedzy,	Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 traktatu z dnia 17 czerwca 2014 r.

	– jeżeli taka organizacja badawcza prowadzi również działalność gospodarczą, to finansowanie, koszty i przychody z działalności gospodarczej należy ewidencjonować i rozliczać osobno, – przedsiębiorstwa mogące wywierać decydujący wpływ na organizację badawczą, np. w roli jej udziałowców/akcjonariuszy czy wspólników, nie mogą mieć preferencyjnego dostępu do wyników badań prowadzonych przez ten podmiot.	
Organ prowadzący szkołę lub placówkę	Należy przez to rozumieć ministra, jednostkę samorządu terytorialnego, inne osoby prawne i fizyczne.	Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty
Osoba bezrobotna	Osoba pozostająca bez pracy, gotowa do podjęcia pracy i aktywnie poszukująca zatrudnienia. Definicja ta uwzględnia wszystkie osoby zarejestrowane jako bezrobotne zgodnie z krajową definicją, nawet jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech kryteriów wskazanych wyżej. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), należy wykazywać również jako osoby bezrobotne. Osoby aktywnie poszukujące zatrudnienia to osoby zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy lub niezarejestrowane, lecz spełniające powyższe przesłanki, tj. gotowość do podjęcia pracy i aktywne poszukiwanie zatrudnienia.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba bierna zawodowo	Osoba, która w danej chwili nie tworzy zasobów siły roboczej (tzn. nie jest osobą pracującą ani bezrobotną). Za osoby bierne zawodowo uznawani są m.in.: a) studenci studiów stacjonarnych, chyba że są już zatrudnieni (również na część etatu) to wówczas powinni być wykazywani jako osoby pracujące; b) dzieci i młodzież do 18 r. ż. pobierający naukę, o ile nie spełniają przesłanek, na podstawie których można je zaliczyć do osób bezrobotnych lub pracujących; c) doktoranci, którzy nie są zatrudnieni na uczelni, w innej instytucji lub przedsiębiorstwie. W przypadku, gdy doktorant wykonuje obowiązki służbowe, za które otrzymuje wynagrodzenie, lub prowadzi działalność gospodarczą należy traktować go jako osobę pracującą. W przypadku, gdy doktorant jest zarejestrowany jako bezrobotny, należy go wykazywać we wskaźniku dotyczącym osób bezrobotnych.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba długotrwale bezrobotna	Osoba bezrobotna pozostająca w rejestrze PUP przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z

		udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba odchodząca z rolnictwa	Osoba podlegająca ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, zamierzająca podjąć zatrudnienie lub inną działalność pozarolniczą, objęta obowiązkiem ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba o ograniczonej mobilności	Osoba, która ma trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną sprawność (w tym: poruszająca się na wózku, o kulach, niewidoma, słabowidząca). Będą to zatem zarówno osoby z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub równoważne), jak i osoby nieposiadające takiego orzeczenia.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba potrzebująca wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Osoba, która ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba pracująca	Osoba: a) w wieku od 15 do 89 lat, która: wykonuje pracę, za którą otrzymuje wynagrodzenie, z której czerpie zyski lub korzyści rodzinne;	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków

	b) posiadająca zatrudnienie lub własną działalność, która jednak chwilowo nie pracuje (ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie) lub c) produkująca towary rolne, których główna część przeznaczona jest na sprzedaż lub barter. Za osoby pracujące uznaje się również: a) osoby prowadzące działalność na własny rachunek, czyli prowadzące działalność gospodarczą lub działalność, o której mowa w art. 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków: i) osoba pracuje w swojej działalności, praktyce zawodowej lub gospodarstwie rolnym w celu uzyskania dochodu, nawet jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysków; ii) osoba poświęca czas na prowadzenie działalności gospodarczej, działalności, o której mowa w art. 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, praktyki zawodowej czy gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie zrealizowano żadnej sprzedaży lub usług i nic nie wyprodukowano (na przykład: rolnik wykonujący prace w celu utrzymania swojego gospodarstwa; architekt spędzający czas w oczekiwaniu na klientów w swoim biurze; rybak naprawiający łódź czy siatki rybackie, aby móc dalej pracować; osoby uczestniczące w konferencjach, konwencjach lub seminariach); iii) osoba jest w trakcie zakładania działalności gospodarczej, gospodarstwa rolnego lub praktyki zawodowej; zalicza się do tego zakup lub instalację sprzętu, zamawianie towarów w ramach przygotowań do uruchomienia działalności. Bezpłatnie pomagający członek rodziny uznawany jest za osobę pracującą, jeżeli wykonywaną przez siebie pracą wnosi bezpośredni wkład w działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową będącą w posiadaniu lub prowadzoną przez spokrewnionego członka tego samego gospodarstwa domowego; b) bezpłatnie pomagającego osobie prowadzącej działalność członka rodziny, który jest uznawany za „osobę prowadzącą działalność na własny rachunek”; c) osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/ rodzicielskim/ wychowawczym, o których mowa w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, chyba że są zarejestrowane już jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo); d) studenci, którzy są zatrudnieni lub prowadzą działalność gospodarczą; e) osoby skierowane do odbycia zatrudnienia subsydiowanego.	Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027

Osoba uboga pracująca	Osoba pracująca: a) zamieszkująca w gospodarstwie domowym, w którym dochody (z wyłączeniem transferów społecznych), przypadające na jedną osobę nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu albo b) której dochody podlegające opodatkowaniu w ujęciu miesięcznym nie przekraczają minimalnego wynagrodzenia za pracę w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba w kryzysie bezdomności, dotknięta wykluczeniem z dostępu do mieszkań lub zagrożona bezdomnością	Osoba: a) bezdomna w rozumieniu art. 6 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, czyli osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowane na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania; b) znajdująca się w sytuacjach określonych w Europejskiej Typologii Bezdomności i Wykluczenia Mieszkaniowego ETHOS w kategoriach operacyjnych: bez dachu nad głową, bez mieszkania, w niezabezpieczonym mieszkaniu, w nieodpowiednim mieszkaniu; c) zagrożona bezdomnością – osoba znajdująca się w sytuacji wykluczenia mieszkaniowego zgodnie z typologią ETHOS, osoba bezpośrednio zagrożona eksmisją lub utratą mieszkania, a także osoba wcześniej doświadczająca bezdomności, zamieszkująca mieszkanie i potrzebująca wsparcia w utrzymaniu mieszkania.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba z kategorii NEET	Osoba w wieku 15–29 lat, która spełnia łącznie trzy następujące warunki: a) nie pracuje (tj. jest bezrobotna lub bierna zawodowo); b) nie kształci się (tj. nie uczestniczy w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym albo zaniedbuje obowiązek szkolny lub nauki); c) nie szkoli się (tj. nie uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy; w procesie oceny czy dana osoba się nie szkoli, a co za tym idzie kwalifikuje się do kategorii NEET, należy zweryfikować, czy brała ona udział w tego typu formie aktywizacji, finansowanej ze środków publicznych, w okresie ostatnich 4 tygodni).	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027

Osoba z niepełnosprawnością	Osoba z niepełnosprawnością w rozumieniu wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021–2027 lub uczeń albo dziecko w wieku przedszkolnym posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na dany rodzaj niepełnosprawności lub dzieci i młodzież posiadające orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydawane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim. Orzeczenia uczniów, dzieci lub młodzieży są wydawane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba z niepełnosprawnością sprzężoną	Osoba, u której stwierdzono występowanie dwóch lub więcej niepełnosprawności.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Osoba zagrożona wykluczeniem społecznym	W zakresie tworzenia miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej - przez osobę zagrożoną wykluczeniem społecznym, zgodnie z art. 2 ust. 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, należy rozumieć: a) bezrobotnego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, b) bezrobotnego długotrwale, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, c) poszukującego pracy, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 22 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bez zatrudnienia: – w wieku do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia lub	Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej

	– niewykonującego innej pracy zarobkowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, d) osobę niepełnosprawną w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, e) absolwenta centrum integracji społecznej oraz absolwenta klubu integracji społecznej, o których mowa w art. 2 pkt 1a i 1b ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, f) osobę spełniającą kryteria, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, g) osobę uprawnioną do specjalnego zasiłku opiekuńczego, o której mowa w art. 16a ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, h) osobę usamodzielnianą, o której mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, i) osobę z zaburzeniami psychicznymi, o której mowa w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia, j) osobę pozbawioną wolności, osobę opuszczającą zakład karny oraz pełnoletnią osobę opuszczającą zakład poprawczy, k) osobę starszą, o której mowa w art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych, l) osobę, która uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.	
Ostateczny odbiorca	Osoba prawna lub fizyczna, która otrzymuje wsparcie z Funduszy za pośrednictwem beneficjenta funduszu małych projektów lub z instrumentu finansowego.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r
Osoby/grupy zagrożone dyskryminacją	Osoby/grupy, które ze względu na określoną cechę lub cechy są szczególnie narażone na dyskryminację w jednej z następujących form: 1) dyskryminacja bezpośrednia – to sytuacja, w której osoba fizyczna ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną jest traktowana mniej korzystnie niż jest, była lub byłaby traktowana inna osoba w porównywalnej sytuacji;	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

	2) dyskryminacja pośrednia – to sytuacja, w której dla osoby fizycznej ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną na skutek pozornie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub 3) podjętego działania występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje lub szczególnie niekorzystna dla niej sytuacja, chyba że postanowienie kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne; 4) molestowanie – to każde niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby fizycznej i stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; 5) molestowanie seksualne – to każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym wobec osoby fizycznej lub odnoszące się do płci, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności tej osoby, w szczególności przez stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy. Dodatkowymi formami dyskryminacji, są: - zmuszanie lub zachęcanie do zachowań dyskryminacyjnych; - ochrona przed wiktyimizacją (przed represjami) – negatywnym traktowaniem, będącym reakcją/odwetem za skorzystanie z przepisów chroniących przed dyskryminacją.	
Oszczędność energii	Ilość energii stanowiącą różnicę między energią potencjalnie zużytą przez obiekt, urządzenie techniczne lub instalację w danym okresie przed zrealizowaniem jednego lub kilku przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej a energią zużytą przez ten obiekt, urządzenie techniczne lub instalację w takim samym okresie, po zrealizowaniu tych przedsięwzięć i uwzględnieniu znormalizowanych warunków wpływających na zużycie energii.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Ośrodek innowacji	Należy przez to rozumieć osobę prawną, jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną lub jednostkę organizacyjną samorządu terytorialnego, prowadzącą działalność w celu zapewnienia korzystnych warunków dla powstania lub rozwoju przedsiębiorców prowadzących działalność badawczą, rozwojową lub innowacyjną, która nie działa w celu osiągnięcia zysku lub przeznacza zysk na cele związane z zapewnieniem korzystnych warunków dla powstawania lub rozwoju przedsiębiorców	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

	prowadzących działalność badawczą, rozwojową lub innowacyjną; działalność ośrodka innowacji polega na świadczeniu usług badawczo-rozwojowych, szkoleniowych lub doradczych w zakresie badań naukowych, prac rozwojowych, działalności innowacyjnej, transferu technologii lub praw własności intelektualnej, a także usług dzierżawy, najmu nieruchomości lub infrastruktury technicznej, w tym również do celów prowadzenia badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności innowacyjnej.	
Ośrodek rehabilitacji zwierząt	Miejsce, w którym jest prowadzone leczenie i rehabilitacja zwierząt dziko występujących, wymagających okresowej opieki człowieka w celu przywrócenia ich do środowiska przyrodniczego	Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES)	Podmiot realizujący usługi wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, któremu minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przyznał w drodze decyzji akredytację i status ośrodka wsparcia ekonomii społecznej.	Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej
Ośrodek wychowania przedszkolnego	Publiczny lub niepubliczny podmiot, w którym prowadzone jest wychowanie przedszkolne w następujących formach: przedszkole, oddział przedszkolny przy szkole podstawowej lub inne formy wychowania przedszkolnego	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Outplacement	Zaplanowane, kompleksowe działania których celem jest reorganizacja zatrudnienia ograniczająca proces zwolnień lub przeprowadzenie zwolnień uwzględniające udzielenie pomocy zwalnianym lub zwolnionym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej i zawodowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia i utrzymania zatrudnienia, a także wsparcia osób odchodzących z rolnictwa;. Za zwolnioną uważa się osobę pozostającą bez zatrudnienia, która utraciła pracę z przyczyn nie dotyczących pracownika w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu i nie posiada jednocześnie źródła dochodu z tytułu innej działalności zarobkowej wykonywanej w wymiarze równym lub większym niż połowa wymiaru czasu pracy lub nie jest jednocześnie osobą samozatrudnioną	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Pakiet (produktów/ usług)	Pakiet jako produkt to standardowe, powtarzalne oferty składające się z dwóch lub więcej składników – w turystyce to może być transport, zakwaterowanie, wyżywienie, atrakcji turystyczne, inne urządzenia oraz usługi. Pakiety sprzedawane ogólnej klienteli są prezentowane poprzez technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) lub inne środki przekazu i oferowane do sprzedaży potencjalnym klientom po opublikowanej łącznej cenie, w której koszty składników produktu nie są identyfikowane oddzielnie.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Pakt na rzecz uczciwości	Pakt uczciwości służy przeciwdziałaniu nadużyciom w zamówieniach publicznych. Podmiot publiczny i oferenci umawiają się, że będą postępować w sposób przejrzysty i odpowiedzialny. Pakt to porozumienie między publiczną instytucją (zamawiającym), prywatnymi firmami (wykonawcami) oraz partnerami społecznymi (zwykle organizacjami pozarządowymi). Zobowiązuje ono zamawiających i wykonawców do przestrzegania wyższych standardów przejrzystości i prowadzenia innych rozliczeń niż te, minimalne, określone w przepisach prawa. Zgadza się na monitorowanie całego procesu zamówienia przez społecznego obserwatora. Pakt dotyczy zwykle jednego konkretnego zamówienia publicznego, ważnego z punktu widzenia interesów ekonomicznych państwa i mającego duże znaczenie społeczne. Ma on nie tylko zapobiegać nadużyciom, ale też przyczyniać się do budowy zaufania na rynku zamówień publicznych, usprawniając przebieg informacji między wykonawcami i zamawiającymi oraz podnosząc społeczną świadomość znaczenia zamówień publicznych i kosztów zaniedbań w tym obszarze.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Park przemysłowy	Park przemysłowy jest to zespół wyodrębnionych nieruchomości, w którego skład wchodzi co najmniej nieruchomość, na której znajduje się infrastruktura techniczna pozostała po restrukturyzowanym lub likwidowanym przedsiębiorcy utworzony na podstawie umowy cywilnoprawnej, której jedną ze stron jest jednostka samorządu terytorialnego, stwarzający możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcom, w szczególności małym i średnim.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Park technologiczny /naukowy	Wyodrębniona jednostka ukierunkowana na rozwój działalności przedsiębiorców wykorzystujących nowoczesne technologie, w szczególności małych i średnich przedsiębiorców, w oparciu o korzystanie z wyodrębnionych nieruchomości i infrastruktury technicznej na zasadach umownych. Realizując kompleksowe wsparcie, parki technologiczne oferują przedsiębiorcom także usługi doradztwa w zakresie rozwoju, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne (PARP 2014).	Na podstawie Badania potencjału innowacyjnego i rozwojowego przedsiębiorstw funkcjonujących w obszarze inteligentnych specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego
Partner	Podmiot w rozumieniu art. 39 ustawy wdrożeniowej, który jest wymieniony w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, realizujący wspólnie z beneficjentem (i ewentualnie innymi partnerami) projekt na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie projektu i porozumieniu albo umowie o partnerstwie realizujący wspólnie projekt i wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, bez	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji finansowanych ze środków europejskich 2021-2027.

	którego realizacja projektu nie byłaby możliwa; zgodnie z niniejszymi Wytycznymi jest to podmiot, który ma prawo do ponoszenia wydatków na równi z beneficjentem, chyba że z treści Wytycznych wynika, że chodzi o beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie projektu.	Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 Wytyczne dotyczące realizacji zasady partnerstwa na lata 2021-2027
Partner wiodący	Partner projektu partnerskiego uprawniony do reprezentowania pozostałych partnerów projektu. Partnerem wiodącym w projekcie partnerskim może być wyłącznie podmiot o potencjale ekonomicznym zapewniającym prawidłową realizację projektu partnerskiego. Partnerem wiodącym w projekcie partnerskim może być wyłącznie podmiot inicjujący projekt partnerski W przypadku projektu partnerskiego umowa o dofinansowanie projektu jest zawierana z partnerem wiodącym, będącym beneficjentem odpowiedzialnym za przygotowanie i realizację projektu (zgodnie z art. 61 ust.2).	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Partnerstwo	Zgodnie z przepisami ustawy wdrożeniowej w celu wspólnej realizacji projektu, w zakresie określonym przez instytucję zarządzającą krajowym programem albo instytucję zarządzającą regionalnym programem, może zostać utworzone partnerstwo przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujące wspólnie projekt, zwany dalej „projektem partnerskim”, na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie. Porozumienie oraz umowa o partnerstwie określają w szczególności: przedmiot porozumienia albo umowy; prawa i obowiązki stron; zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie, w tym zakres realizowanych przez nich zadań; partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu; sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu, umożliwiającą określenie kwoty dofinansowania udzielonego każdemu z partnerów; sposób postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązania się stron z porozumienia lub umowy.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 Wytyczne dotyczące realizacji zasady partnerstwa na lata 2021-2027
Partnerzy społeczni i gospodarczy	Organizacje pracodawców i organizacje związkowe, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, samorządy zawodowe, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a także Rada Działalności Pożytku Publicznego.	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

		Wytyczne dotyczące realizacji zasady partnerstwa na lata 2021-2027
Pieczna zastępcza	Pieczna zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat. Pieczna zastępcza zapewnia: 1. pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym; 2. przygotowanie dziecka do: a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych; 3. zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych. Pieczna zastępcza jest sprawowana w formie: 1) rodzinnej; 2) instytucjonalnej.	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej / SUMP	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (Sustainable Urban Mobility Plan - SUMP) jest planem strategicznym, zaprojektowanym tak, aby spełniać potrzeby mobilności osób oraz gospodarki w mieście oraz w jego otoczeniu, przy zapewnieniu lepszej jakości życia. Jego wdrażanie ma przyczynić się do osiągnięcia europejskich celów związanych z ochroną klimatu i efektywnością energetyczną, w tym do osiągnięcia konkurencyjności i zasobooszczędnej mobilności w miastach.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Podmiot wdrażający instrument finansowy	Podmiot prawa publicznego lub prywatnego realizujący zadania funduszu powierniczego lub funduszu szczegółowego.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

Podmiot ekonomii społecznej (PES)	Podmiot ekonomii społecznej, o którym mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej: a) spółdzielnia socjalna, b) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej, c) centrum integracji społecznej i klub integracji społecznej, d) spółdzielnia pracy, w tym spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych, oraz spółdzielnia produkcji rolnej, e) organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych, f) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej
Podmiotowy System Finasowania (PSF)	System dystrybucji przez operatora (tj. beneficjenta, w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy wdrożeniowej) środków EFS+ przeznaczonych na wspieranie rozwoju umiejętności/kompetencji lub nabywanie kwalifikacji pracodawców, przedsiębiorców i ich pracowników oraz osób dorosłych uczących się z własnej inicjatywy, oparty na podejściu popytowym z wykorzystaniem BUR, wdrażany w ramach programu regionalnego. Podejście popytowe to mechanizm dystrybucji środków EFS+ dający możliwość samodzielnego wyboru usług rozwojowych przez użytkownika oraz odpowiadający na indywidualne potrzeby rozwojowe danego użytkownika.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Podstawowa opieka zdrowotna (POZ)	Podstawowa opieka zdrowotna stanowi miejsce pierwszego kontaktu świadczeniobiorcy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zwanego dalej „świadczeniobiorcą”, z systemem ochrony zdrowia, z wyłączeniem sytuacji, w których świadczeniobiorca znajduje się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, lub udzielane są mu świadczenia, o których mowa w art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zwanej dalej „ustawą o świadczeniach”, w ramach którego jest zapewniony dostęp do profilaktycznych, diagnostycznych, leczniczych, pielęgnacyjnych oraz rehabilitacyjnych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.	Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej

Pojazd ratowniczy / pojazd ratowniczo-gaśniczy	Poprzez pojazdy ratownicze/pojazdy ratowniczo gaśnicze rozumie się: 1. samochody ratowniczo-gaśnicze wyposażone w pompę pożarniczą i zazwyczaj w zbiornik i/lub sprzęt używany podczas akcji ratowniczo-gaśniczej, 2. samochody ratowniczo-gaśnicze ze specjalnym sprzętem, opcjonalnie z dodatkowymi specjalnymi środkami gaśniczymi, 3. samochody z drabiną mechaniczną i/lub podnośnikiem hydraulicznym, 4. samochody ratownictwa technicznego, wyposażone w sprzęt umożliwiający prowadzenie akcji ratowniczych, m.in.: poszukiwania i ratowania osób, usuwania skutków wypadków, awaryjnego odblokowywania wejść, ratowania zwierząt, 5. samochody ratownictwa chemicznego, wyposażone w środki ochrony indywidualnej i sprzęt do ograniczania szkód w środowisku naturalnym, na przykład takich jak niebezpieczeństwa: skażenia środowiska, działania substancji chemicznych i/lub radioaktywnych, zakażeń biologicznych, 6. inne samochody specjalne, samochody pożarnicze przeznaczone do zadań specjalnych związanych m.in. z wypadkami samolotów/na kolei, prowadzeniem działań ratowniczych na wodzie lub pod wodą, itp. samochody ratowniczo-gaśnicze z pompą, samochody pożarnicze wyposażone w pompę pożarniczą i zazwyczaj w zbiornik na wodę, a także w inny sprzęt używany podczas akcji ratowniczo-gaśniczej, 7. samochody ratowniczo-gaśnicze specjalne, samochody pożarnicze ze specjalnym sprzętem, z dodatkowymi specjalnymi środkami gaśniczymi lub bez nich, 8. samochody ratownictwa technicznego, samochody pożarnicze z wyposażeniem umożliwiającym prowadzenie akcji ratowniczych, m.in.: poszukiwania i ratowania osób, usuwania skutków wypadków, awaryjnego odblokowywania wejść, ratowania zwierząt, 9. samochody sprzętowe ratownictwa chemicznego, samochody pożarnicze wyposażone w środki ochrony indywidualnej i sprzęt do ograniczania szkód w środowisku naturalnym, na przykład takich jak: niebezpieczeństwo skażenia środowiska, wypadki z niebezpiecznymi środkami chemicznymi, niebezpieczeństwo działania substancji radioaktywnych, niebezpieczeństwo zakażeń biologicznych, wypompowanie substancji, 10. inne samochody specjalne, samochody pożarnicze przeznaczone do zadań specjalnych, np. do akcji związanych z wypadkami samolotów, do akcji na wodzie lub pod wodą, do akcji związanych z wypadkami kolejowymi.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Pomoc de minimis	Pomoc zgodna z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis lub rozporządzenia Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym.	Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027
Pomoc publiczna	Pomoc publiczna w rozumieniu Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 93, art. 106 ust. 2 art. 107 ust. 2 i 3) oraz pomoc de minimis.	Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027
Ponadlokalne szlaki turystyczne	Szlakiem turystycznym jest wytyczona i oznakowana jednolitymi znakami (symbolami) wyposażona w urządzenia i znaki informacyjne trasa prezentująca charakterystyczne dla danego obszaru walory przyrodnicze lub kulturowe, zapewniająca bezpieczne jej przebycie turyście o przeciętnym poziomie umiejętności i doświadczeniu bez względu na porę roku i poza ekstremalnymi warunkami pogodowymi. Charakter ponadlokalny szlaku turystycznego polega jego przebiegu przez co najmniej dwie gminy.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Porozumienie terytorialne	Umowa określająca w szczególności przedsięwzięcia priorytetowe dla rozwoju danego obszaru objętego tym porozumieniem, zawierana przez zarząd województwa z jednostkami samorządu terytorialnego, lub ich związkami, porozumieniami lub stowarzyszeniami, lub przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, a także właściwego ministra z gminą lub powiatem, lub ich związkami, porozumieniami lub stowarzyszeniami lub przez jednostki samorządu terytorialnego. Porozumienie określa w szczególności przedsięwzięcia priorytetowe dla rozwoju danego obszaru zgodne z celami wynikającymi ze strategii rozwoju.	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
Pozwolenie na budowę	Decyzja administracyjna zezwalająca na rozpoczęcie i prowadzenie robót budowlanych lub wykonanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu budowlanego.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
Prace konserwatorskie	Działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań.	Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Prace przygotowawcze (w rozumieniu prawa budowlanego)	Pracami przygotowawczymi są: a) wytyczenie geodezyjne obiektów w terenie, b) wykonanie niwelacji terenu, c) zagospodarowanie terenu budowy wraz z budową tymczasowych obiektów, d) wykonanie przyłączy do sieci infrastruktury technicznej na potrzeby budowy.	Art. 41 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
Prace restauratorskie	Działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań.	Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
Prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane	Należy przez to rozumieć tytuł prawny wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego, przewidującego uprawnienia do wykonywania robót budowlanych.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
Priorytet	Wyodrębniona część programu operacyjnego, realizująca część strategii ujętej w programie poprzez grupę działań wzajemnie powiązanych, realizujących jeden lub kilka celów szczegółowych.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Program ochrony powietrza	Akt prawa miejscowego, którego zadaniem jest poprawa jakości powietrza poprzez realizację działań naprawczych przez organy i podmioty w nich wskazane oraz doprowadzenie wskaźników poziomów zanieczyszczeń do poziomów dopuszczalnych lub docelowych. POP stanowi podstawowy dokument określający politykę poprawy jakości powietrza na obszarze danego województwa. Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego obowiązują następujące Programy Ochrony Powietrza: - aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej przyjęta Uchwałą nr LI/772/23 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 czerwca 2023 r. - Program ochrony powietrza dla strefy miasto Elbląg przyjęty Uchwałą Nr XVI/281/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

	- Plan działań krótkoterminowych dla strefy miasto Olsztyn ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 przyjęty Uchwałą Nr XVII/282/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. - Planu działań krótkoterminowych dla strefy miasto Olsztyn ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 przyjęty Uchwałą Nr XVII/283/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r.	
Program polityki zdrowotnej	Program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku programów polityki zdrowotnej finansowanych ze środków EFS+, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 14 ustawy wdrożeniowej.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Program regionalny	Program „Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027” (FEWiM), przyjęty decyzją Komisji Europejskiej nr C(2022)8908 z dnia 5 grudnia 2022 r. oraz uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 63/730/22/VI z 19 grudnia 2022 r..	Decyzja Komisji Europejskiej nr C(2022)8908 z dnia 5 grudnia 2022 r. Uchwała Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 63/730/22/VI z 19 grudnia 2022 r.
Program Interreg	Program, o którym mowa w art. 8 rozporządzenia Interreg, na przystąpienie do którego wyraziła zgodę Rada Ministrów, przyjęty przez Komisję Europejską, będący podstawą realizacji działań w nim określonych, przy czym w przypadku programów Interreg realizowanych na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej zgoda Rady Ministrów dotyczy również umowy w sprawie finansowania, o której mowa w art. 59 rozporządzenia Interreg.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Projekt	Przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia albo objęte finansowaniem UE	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze

	jednego z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności albo Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach programu;	środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Projekt hybrydowy	Projekt realizowany w formule PPP, o którym mowa w art. 40 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027; szczegółowe regulacje dotyczące projektów hybrydowych znajdują się w Wytocznych dotyczących zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027.	Wytocznice dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027
Projekt grantowy	Projekt, którego beneficjent udziela grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tego projektu przez grantobiorców.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Projekt partnerski	Projekt, o którym mowa w art. 39 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, realizowany przez partnerstwo na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Projekt rewitalizacyjny	Przedsięwzięcie rewitalizacyjne wskazane w GPR na liście projektów podstawowych lub wynikające z opisu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zgłoszone do objęcia lub objęte dofinansowaniem, co do zasady realizowane na obszarze rewitalizacji.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Projekty strategiczne	Operacje istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego, wnoszące kluczowy wkład w realizację celów z jednej strony strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa Warmińsko-Mazurskie 2030 a z drugiej programu regionalnego na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur Projekty te mogą być współfinansowane ze środków EFRR i/lub EFS+. Podlegają monitorowaniu za pomocą szczególnych narzędzi i specjalnie im dedykowanym działaniom komunikacyjnym.	Ramy identyfikacji i funkcjonowania projektów strategicznych w perspektywie finansowej UE 2021-2027

Przebudowa	Należy przez to rozumieć wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość, bądź liczba kondygnacji; w przypadku dróg są dopuszczalne zmiany charakterystycznych parametrów w zakresie niewymagającym zmiany granic pasa drogowego. Przebudowa nie jest budową ani remontem. Przebudową nie są również: roboty związane z obiektami inżynierskimi znajdującymi się w pasie drogi oraz sieciami, rozbiórka i odtworzenie po tej samej trasie obiektu liniowego. Przebudowa dotyczy wyłącznie istniejących obiektów.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych, w tym Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
Przedsiębiorstwo	Podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Zalicza się tu w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inną działalnością, a także spółki lub stowarzyszenia prowadzące regularną działalność gospodarczą.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Przedsiębiorstwo społeczne (PS)	Podmiot ekonomii społecznej, posiadający status przedsiębiorstwa społecznego, zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Przyczyny dotyczące zakładu pracy	Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy „przyczyny dotyczące zakładu pracy” oznaczają: a) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn niedotyczących pracowników, zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników, b) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy, jego likwidacji lub likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych albo technologicznych,	Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

	c) wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w przypadku śmierci pracodawcy lub gdy odrębne przepisy przewidują wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w wyniku przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę i niezaproponowania przez tego pracodawcę nowych warunków pracy i płacy; d) rozwiązanie stosunku pracy przez pracownika na podstawie art. 55 § 11 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy z uwagi na ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika.	
Przyłącze kanalizacyjne	Odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej.	Ustawa z dnia 16 stycznia 2015 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków
Przyłącze wodociągowe	Odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym.	Ustawa z dnia 16 stycznia 2015 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków
Recykling	Odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do prac ziemnych.	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach
Regionalna pomoc inwestycyjna	Oznacza pomoc regionalną przyznawaną na inwestycję początkową lub inwestycję początkową na rzecz nowej działalności gospodarczej, opisaną w art. 14 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.	Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w

		zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
Regionalny program zdrowotny (RPZ)	Program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych realizowany w ramach programu regionalnego.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Regulamin wyboru projektów	Regulamin wyboru projektu/regulamin naboru określa zasady prowadzenia postępowania wyboru projektów o dofinansowanie, w tym opisuje zasady przygotowania i składania wniosku o dofinansowanie, sposobu oceny wniosku, poprawy wniosku na wezwanie Instytucji Organizującej Nabór, przygotowania umowy o dofinansowanie, a także kwestie związane z procedurą odwoławczą.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 Wytyczne dotyczące wyboru projektów na lata 2021-2027
Remediacja	Działania zmierzające do usunięcia lub zmniejszenia ilości zanieczyszczeń powierzchni ziemi, wprowadzonych do niej w wyniku działalności człowieka. Celem remediacji jest przywrócenie środowisku – glebie, leżącej pod nią ziemi i wodom gruntowym – jego wcześniejszych wartości użytkowych.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Remont	Należy przez to rozumieć wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym. Remont nie jest budową ani przebudową. Dotyczy tylko istniejących budynków. Remont nie obejmuje wymiany elementów konstrukcyjnych.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych w tym Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane

Renowacja zabytków	Przywrócenie oraz utrzymanie estetycznego wyglądu obiektu zabytkowego (np. odnowienie wnętrza, elewacji). Każdorazowo renowacja powinna być prowadzona z uwzględnieniem aktualnej wiedzy o historycznym wyglądzie i formie obiektu. Renowacja zabytku nie powinna prowadzić do naruszenia substancji zabytkowej lub doprowadzenia obiektu do wyglądu ahistorycznego.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Rewaloryzacja zabytków	Przywrócenie wartości zabytku, w szczególności walorów użytkowych oraz wyeksponowanie wartości obiektu. Rewaloryzacja łączy w sobie działania konserwatorskie adaptacyjne w celu ocalenia, a nawet przywrócenia wartości obiektu zabytkowego i przystosowania go do pełnienia nowej funkcji bądź utrzymania pierwotnego sposobu użytkowania, przy spełnieniu potrzeb współczesnych użytkowników, w sposób nie naruszający najważniejszych wartości zabytku	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Rewitalizacja	Proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.	Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji
Roboty budowlane	Należy przez to rozumieć budowę, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
Rozbiórka	Roboty budowlane polegające na częściowym/całkowitym wyburzeniu istniejącego obiektu budowlanego/pozostałości po nim i roboty polegające na usunięciu okładzin lub elementów wyposażenia obiektu. Wynikiem częściowej rozbiórki jest zmiana parametrów charakterystycznych obiektu oraz parametrów użytkowych. Rozbiórka nie jest budową. Dotyczy tylko istniejących obiektów.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Rozbudowa	Budowa, w wyniku której powstaje nowa część istniejącego już obiektu budowlanego i dochodzi do zwiększenia parametrów charakterystycznych obiektu, tj.: powierzchni zabudowy, zwiększenie szerokości pasa drogowego, zwiększenie długości w przypadku obiektów liniowych np.: sieci, drogi. Wysokość obiektu nie ulega zmianie.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Rozpoczęcie prac	Oznacza rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, zależnie od tego, co nastąpi najpierw. Zakupu gruntów ani prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie studiów wykonalności, nie	Rozporządzenie Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za

	uznaje się za rozpoczęcie prac. W odniesieniu do przejęć „rozpoczęcie prac” oznacza moment nabycia aktywów bezpośrednio związanych z nabytym zakładem;.	zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
Rozporządzenie EFRR	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Rozporządzenie EFS+	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Rozporządzenie ogólne	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Opieka szpitalna jednego dnia	Jeden z trzech trybów leczenia szpitalnego (hospitalizacja, hospitalizacja planowa, leczenie jednego dnia) rozumiany jako udzielanie świadczeń gwarantowanych świadczeniobiorcy z zamiarem zakończenia ich udzielania w okresie nieprzekraczającym 24 godzin. Warunki, jakie powinien spełniać świadczeniodawca przy udzielaniu świadczeń gwarantowanych w ramach leczenia jednego dnia określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U.

	r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U. Nr 140, poz. 1143 z późn. zm.) Opieka szpitalna jednego dnia dotyczy najczęściej zabiegów o małej i średniej inwazyjności.	Nr 140, poz. 1143 z późn. zm.)
Równoważna liczba mieszkańców (RLM)	Ładunek organiczny ulegający biodegradacji, wyrażony pięciodobowym biochemicznym zapotrzebowaniem tlenu (BZT5), w ilości 60 g tlenu na dzień.	Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EGW)
Rzeczowe aktywa trwałe	Oznaczają aktywa obejmujące grunty, budynki, zakład, urządzenia i wyposażenie.	Rozporządzenie Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
Sezonowy pakiet sanitarny	To pomieszczenie/obiekt np. toitoi, w którym można skorzystać z toalety, umywalni lub pryszniców, przy czym za sezonowy uznaje się dostępny w określonej jednostce czasu (kwartał, miesiąc) i powtarzający się w kolejnych latach).	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Sieciowanie	Łączenie się organizacji w bardziej lub mniej formalny sposób dla realizacji wybranych działań. Organizacje łączą się do realizacji wspólnych celów doraźnych (w tym gospodarczych), bądź też celów o charakterze ogólnym. Organizacje czy chcą czy nie, funkcjonują w pewnej sieci powiązań. Powiązania te wynikają ze specyfiki samej organizacji, a mianowicie z: jasno określonego celu działania i związaną z nim ofertą lub ze służenia dobru wspólnemu (cel nadrzędny wszystkich organizacji pozarządowych). Sformalizowanie działania sieci prowadzi do partnerstwa.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Sieć TEN-T [Trans European-Networks – Transport]	Sieć infrastruktury transportowej obejmująca połączenia transportowe w ramach Unii Europejskiej.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Specjalistyczne usługi instytucji otoczenia biznesu	Usługi doradcze w zakresie innowacji (tj. doradztwo, pomoc i szkolenia w zakresie transferu wiedzy, nabywania i ochrony wartości niematerialnych i prawnych oraz korzystania z nich, korzystania z norm i regulacji, w których są one osadzone) lub usługi wsparcia innowacji (tj. udostępnienie przestrzeni biurowej, banków danych, zasobów bibliotecznych, badań rynku, laboratoriów, znakowanie, testowanie i certyfikacja jakości w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług), przy czym przez specjalistyczną usługę instytucji otoczenia biznesu nie jest rozumiane działanie polegające wyłącznie na udostępnianiu powierzchni, przestrzeni biurowej. Specjalistyczne usługi nie mają charakteru ciągłego ani okresowego, nie są też związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawnicze lub reklama.	Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
Spółka o średniej kapitalizacji (mid-cap)	Przedsiębiorstwo zatrudniające nie więcej niż 3 000 pracowników, niebędące MŚP, ani małą spółką o średniej kapitalizacji (small mid-cap).	Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 651/2014 (wraz z nowelizacją z 2021 r.) oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017 Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
Standard minimum	Narzędzie używane do oceny realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS+. Stanowi załącznik nr 1 do wytycznych. Narzędzie to obejmuje pięć zagadnień i pomaga ocenić, czy wnioskodawca uwzględnił kwestie równościowe w ramach analizy potrzeb w projekcie, zaplanowanych działań, wskaźników lub w ramach działań prowadzonych na rzecz zespołu projektowego.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027

Standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027	Zestaw jakościowych, funkcjonalnych i technicznych wymagań, w stosunku do wsparcia finansowanego ze środków funduszy unijnych, w celu zapewnienia w szczególności osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym, możliwości skorzystania zarówno z udziału w projektach, jak i z efektów ich realizacji. Dla polityki spójności na lata 2021-2027 opracowano pięć standardów: szkoleniowy, informacyjno-promocyjny, cyfrowy, architektoniczny oraz transportowy. Standardy te stanowią załącznik nr 2 do Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
Studium wykonalności	Studium przeprowadzone w fazie przygotowania projektu, weryfikujące, czy dany projekt ma dobre podstawy do realizacji i czy odpowiada potrzebom przewidywanych beneficjentów; studium powinno stanowić plan projektu; muszą w nim zostać określone i krytycznie przeanalizowane wszystkie szczegóły operacyjne jego wdrażania, a więc uwarunkowania handlowe, techniczne, finansowe, ekonomiczne, instytucjonalne, społeczno-kulturowe oraz związane ze środowiskiem naturalnym; studium wykonalności pozwala na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej, a w rezultacie jasne uzasadnienie celu realizacji projektu.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
System P1	Elektroniczna Platforma Gromadzenia, Analizy i udostępniania zasobów cyfrowych o zdarzeniach medycznych – to elektroniczna platforma usług publicznych w zakresie ochrony zdrowia, która ma umożliwić gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji o zdarzeniach medycznych w zakresie zgodnym z ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia.	www.cez.gov.pl
System teleinformatyczny	Zespół współpracujących ze sobą urzędów informatycznych i oprogramowania zapewniający przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci telekomunikacyjnego urządzenia końcowego w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne.	Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne
Szczegółowy opis priorytetów programu	Dokument przygotowany i przyjęty przez instytucję zarządzającą krajowym programem albo regionalnym programem, określający w szczególności zakres działań realizowanych w ramach poszczególnych priorytetów programu.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027

Środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki organizacyjnej; zalicza się do nich w szczególności: nieruchomości – w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, ulepszenia w obcych środkach trwałych, inwentarz żywy.	Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, z zastrzeżeniem inwestycji, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 17 tej ustawy.
Technologie Informacyjno – Komunikacyjne	Technologie informacyjno-komunikacyjne to zespół środków: systemów, urządzeń (komputery, tablety, serwery), mediów komunikacyjnych (sieci bluetooth, Internet, sieci bezprzewodowe, telefonia komórkowa), narzędzi (oprogramowanie) oraz usług przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Telemedycyna	Świadczenie usług zdrowotnych za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), kiedy pracownik służby zdrowia i pacjent nie są w tym samym miejscu. Telemedycyna obejmuje przesył danych i informacji medycznych (tekst, obraz, dźwięk itp.), które są niezbędne do prewencji, diagnozy, leczenia i monitorowania zdrowia pacjenta. Wsparcie w ramach FEWiM 2021-2027 polegające na zwiększeniu dostępności podmiotów leczniczych i poprawy dostępu do świadczeń w oparciu o telemedycynę realizowane jest zgodnie z Wytocznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach operacyjnych na lata 2021-2027.	Komunikat Komisji do Parlamentu europejskiego, Rady, Europejskiego komitetu ekonomiczno-społecznego oraz Komitetu regionów w sprawie korzyści telemedycyny dla pacjentów, systemów opieki zdrowotnej i społeczeństwa Wytoczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach operacyjnych na lata 2021-2027.

Teleopieka	Dodatkowa usługa opiekuńcza, świadczona na odległość, z wykorzystaniem narzędzi teleinformatycznych oraz wykorzystująca nowe technologie, której celem jest monitorowanie stanu zdrowia pacjentów najczęściej starszych, niesprawnych, chorych, pozostających samotnie w domu i innych, jeśli wymagają tego typu opieki. Jej celem jest zwiększenie bezpieczeństwa ww. grup. Teleopieka jest jedną z usług telemedycyny.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Teren inwestycyjny	Zwarty (z wyłączeniem podziału terenu przez infrastrukturę komunikacyjną np. drogę lub ze względu na uwarunkowania naturalne niezależnie od czynnika ludzkiego np. rzekę) obszar przeznaczony zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego pod działalność gospodarczą (z wyłączeniem inwestycji mieszkaniowych), na którym beneficjent prowadzi prace polegające na przygotowaniu go pod inwestycje.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Transfer technologii	Proces przystosowywania wyników badań naukowych, patentów lub oryginalnych pomysłów do ich praktycznego zastosowania w produkcji.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Transfer wiedzy	Wszelkie procesy, których celem jest zdobycie i gromadzenie wiedzy jawnej i dorozumianej oraz dzielenie się tą wiedzą, w tym umiejętnościami i kompetencjami w zakresie działalności gospodarczej i niegospodarczej, np. współpracy badawczej, doradztwa, udzielania licencji, tworzenia firm typu spin-off, publikacji i mobilności badaczy i innego personelu zajmującego się taką działalnością. Transfer wiedzy obejmuje - oprócz wiedzy naukowej i technicznej - również inne rodzaje wiedzy, np. wiedzę na temat korzystania z norm i obejmujących je regulacji oraz warunków rzeczywistego funkcjonowania i metod związanych z innowacjami organizacyjnymi, a także zarządzanie wiedzą w zakresie określania, nabywania, ochrony i wykorzystania wartości niematerialnych i prawnych.	Akty prawne Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej - Seria C z 2022 r. - numer 414 Komunikat komisji Zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (2022/C 414/01)

Ubóstwo energetyczne	Brak możliwości utrzymania ogrzewania na odpowiednim poziomie po przystępnej cenie. Trzy główne czynniki wpływające na ubóstwo energetyczne, to: efektywność energetyczna domu/mieszkania, cena energii i gazu oraz poziom dochodu gospodarstwa domowego. Ubóstwo energetyczne może być wyliczane za pomocą wskaźnika Wysokie Koszty – Niskie Dochody (WK-ND). Wskaźnik ten identyfikuje jako ubogie energetycznie te gospodarstwa domowe, które spełnią jednocześnie dwa kryteria – wysokich hipotetycznych wydatków na energię oraz niskich dochodów.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Uczniowie (w tym również dzieci) ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach wskazuje się kategorie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych – są to uczniowie: 1. niepełnosprawni, 2. niesłyszący, 3. słabosłyszący, 4. niewidomi, 5. słabowidzący, 6. z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, 7. niepełnosprawni intelektualnie w stopniu lekkim, 8. niepełnosprawni intelektualnie w stopniu umiarkowanym lub znacznym, 9. z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, 10. z niepełnosprawnościami sprzężonymi, 11. niedostosowani społecznie (m.in. wagary, ucieczki z domu, picie alkoholu, odurzanie się, niszczenie mienia, przemoc, bójki, kradzieże, próby samobójcze), 12. zagrożeni niedostosowaniem społecznym, 13. z zaburzeniami zachowania i emocji (w tym z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi), 14. ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (uczniowie z dysleksją, dysgrafią, dysortografią, dyskalkulią), 15. z niepowodzeniami edukacyjnymi (w tym uczniowie z inteligencją niższą niż przeciętna), 16. z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności językowych, 17. przewlekłe chorzy, 18. w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej,	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz źródła rozproszone

	19. zaniedbani środowiskowo, 20. z trudnościami adaptacyjnymi, 21. szczególnie uzdolnieni. Dziecko/ uczeń ze SPE może: • posiadać opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, • posiadać orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, • nie posiadać ani opinii ani orzeczenia, co nie oznacza, że nie wymaga pomocy ani odpowiednich dostosowań.	
Umiejętności lub kompetencje cyfrowe	Harmonijna kompozycja wiedzy, umiejętności i postaw umożliwiających życie, uczenie się i pracę w społeczeństwie cyfrowym, tj. społeczeństwie wykorzystującym w życiu codziennym i pracy technologie cyfrowe.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Umiejętności podstawowe	(Z ang. basic skills: literacy, numeracy, ICT skills) na podstawie zalecenia Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych są to podstawowe zdolności w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, rozwijania i wykorzystania myślenia matematycznego oraz korzystania z technologii cyfrowych.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Umowa o dofinansowanie	1) a) Umowa zawarta między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania, zawierająca co najmniej elementy, o których mowa w art. 206 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w tym umowa o finansowaniu, o której mowa w art. 59 ust. 5 rozporządzenia ogólnego, 2) b) Porozumienie, o którym mowa w art. 206 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zawarte między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027

Umowa krótkoterminowa	Umowa będąca podstawą nawiązania stosunku pracy lub innej formy zatrudnienia, zawarta na czas określony, który upływa w okresie realizacji projektu lub trwa nie dłużej niż 6 miesięcy.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Umowa partnerstwa	Umowa określająca uwarunkowania, cele i kierunki wykorzystania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, przygotowaną z udziałem partnerów społecznych i gospodarczych oraz zatwierdzoną przez Komisję Europejską.	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
Uniwersalne projektowanie	Projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne. W przypadku projektów realizowanych w polityce spójności, koncepcja uniwersalnego projektowania jest realizowana przez zastosowanie co najmniej standardów dostępności dla polityki spójności 2021-2027.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
Usługa rozwojowa	Usługa mająca na celu nabycie, potwierdzenie lub wzrost wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych u osoby lub podmiotu w niej uczestniczących, w tym przygotowująca do uzyskania kwalifikacji, lub pozwalająca na ich rozwój.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Usługa zdrowotna	Każde świadczenie opieki zdrowotnej, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w

		regionalnych programach na lata 2021–2027
Usługi aktywnej integracji	Usługi, których celem jest: a) nabycie, odbudowa i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu (integracja i reintegracja społeczna, w tym rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami) lub b) nabycie, odbudowa i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy i awansu zawodowego (integracja i reintegracja zawodowa, w tym rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami), lub c) zapobieganie ubóstwu oraz procesom marginalizacji i wykluczenia społecznego.	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027
Usługi świadczone w społeczności lokalnej	Usługi społeczne lub zdrowotne umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym, a dzieciom życie w rodzinie lub rodzinnej pieczy zastępczej. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny lub społeczności lokalnej oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób: a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby); b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą (w zakresie wsparcia dzieci uwzględnianie ich zdania); c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem; d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami osoby z niej korzystającej. Warunki, o których mowa w lit. a–d, muszą być spełnione łącznie. Do usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w społeczności lokalnej należą w szczególności: a) usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone przez opiekunów faktycznych lub w postaci: usług sąsiedzkich, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dziennych form usług opiekuńczych;	Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027

	b) opieka wytchnieniowa w formie całodobowego krótkookresowego pobytu (nie dłużej niż 60 dni w roku kalendarzowym) w placówkach, w których liczba miejsc całodobowego pobytu nie jest większa niż 8 lub w formie dziennego pobytu; c) usługi w rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; d) usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (zarówno w formie pobytu dziennego jak i całodobowego) o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach nie jest większa niż 8; e) usługi w gospodarstwach opiekuńczych w formie pobytu dziennego lub całodobowego, o ile liczba miejsc pobytu całodobowego w tych gospodarstwach nie jest większa niż 8; f) usługi asystenckie, świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami (oraz ich rodzin), umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego; g) usługi asystenckie dla innych grup niż osoby z niepełnosprawnościami, z wyłączeniem asystentury rodzinnej; h) usługi pielęgniarstwa opieki długoterminowej domowej; i) opieka paliatywna i hospicyjna w formach zdeinstytucjonalizowanych; j) poradnictwo specjalistyczne, świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych; k) usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym: i) praca z rodziną, w tym w szczególności asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”; ii) pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej; iii) pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających; l) usługi dla dzieci i młodzieży w formach dziennych i środowiskowych; m) usługi preadopcyjne i postadopcyjne;	

	n) rodzinna piecza zastępcza, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także usługi dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnych form pieczy zastępczej; o) usługi w postaci mieszkań treningowych lub mieszkań wspomaganych oraz innych mieszkań, w których są oferowane usługi społeczne i wsparcie osób je zamieszkujących, zwanych dalej „mieszkaniami z usługami/ze wsparciem”, o ile liczba miejsc w mieszkaniu nie jest większa niż 3; p) usługi interwencji kryzysowej, o których mowa w art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (schronienie nie może być udzielane w placówkach świadczących opiekę instytucjonalną); q) usługi przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy domowej na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (schronienie nie może być udzielane w placówkach świadczących opiekę instytucjonalną).	
Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ)	Wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka stwarzająca osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.	Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
Wartości niematerialne i prawne	Oznaczają aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak patenty, licencje, <i>know-how</i> lub inna własność intelektualna.	Rozporządzenie Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
Wykaz Gminnych Programów Rewitalizacji	Wykaz GPR z obszaru województwa warmińsko-mazurskiego, dla których przeprowadzono z wynikiem pozytywnym weryfikację merytoryczną. Wykaz publikowany jest na stronie internetowej Programu FEWiM www.funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl .	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych

Wkład własny	Wkład beneficjenta do projektu (pieniężny lub niepieniężny) z przeznaczeniem na pokrycie wydatków kwalifikowalnych, który nie zostanie beneficjentowi przekazany w formie dofinansowania (różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną beneficjentowi, zgodnie ze stopą dofinansowania dla projektu rozumianą jako % dofinansowania wydatków kwalifikowalnych).	Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027
Wniosek o płatność	Wskazany przez Instytucję Zarządzającą FEWiM 2021-2027 formularz wniosku Beneficjenta o płatność wraz z załącznikami, na podstawie którego Beneficjent rozlicza poniesione wydatki i/lub przekazuje informacje o postępie rzeczowym realizacji Projektu i/lub wnioskuje o zaliczkę.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Wniosek/wniosek o dofinansowanie	Wniosek o dofinansowanie projektu, w którym zawarte są informacje na temat wnioskodawcy oraz opis projektu, na podstawie których dokonuje się oceny spełniania przez ten projekt kryteriów wyboru projektów.	Wytyczne dotyczące wyboru projektów na lata 2021-2027
Wnioskodawca	Podmiot, który złożył wniosek o dofinansowanie projektu.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Wskaźnik rezultatu	Wskaźnik służący do pomiaru efektów wspieranych interwencji, szczególnie w odniesieniu do bezpośrednich adresatów, populacji docelowej lub użytkowników infrastruktury.	Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Wskaźnik produktu	Wskaźnik służący do pomiaru konkretnych zakładanych wyników danej interwencji.	Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Wsparcie zwrotne	Wsparcie finansowe niestanowiące dotacji, podlegające całkowitemu albo częściowemu zwrotowi, przyznawane w szczególności w formie pożyczek, poręczeń lub gwarancji.	Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Współczynniki nakładu energii pierwotnej	Czynniki uwzględniające wpływ na środowisko oraz zużycie energii pierwotnej wymaganej do wytworzenia energii dostarczonej netto.	Ekspertyza Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A.
Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa	Środki z budżetu państwa nie pochodzące z budżetu środków europejskich, o którym mowa w art. 117 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wypłacane na rzecz beneficjenta na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu albo wydatkowane przez państwową jednostkę budżetową w ramach projektu, z wyłączeniem podlegających refundacji przez Komisję Europejską środków budżetu państwa przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej i projektów Interreg.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Wyspa energetyczna	Niezależny energetycznie system grupujący producentów, konsumentów oraz prosumentów, charakteryzujący się możliwością regulacji energii produkowanej i zużywanej w ramach systemu, w czasie rzeczywistym, jak również charakteryzujący się możliwością współpracy z innymi, niezależnymi systemami i lokalnym dystrybutorem energii, np. operatorem systemu dystrybucyjnego.	Program regionalny na lata 2021-2027 Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur
Wytyczne	Instrument prawny określający ujednoczone warunki i procedury wdrażania funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji skierowane do instytucji uczestniczących w realizacji programów oraz stosowane przez te instytucje na podstawie właściwego porozumienia, kontraktu programowego, o którym mowa w art. 5 pkt 4d ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, albo umowy oraz przez beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu.	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027
Wzrost netto liczby pracowników	Oznacza wzrost netto liczby pracowników w danym zakładzie w porównaniu ze średnią w danym okresie oraz oznacza, że odliczyć należy wszystkie miejsca pracy utracone w tym okresie, a liczbę osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu, w niepełnym wymiarze czasu oraz sezonowo należy wyrazić w postaci ułamkowych części rocznych jednostek pracy.	Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu

Zabytek	Nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.	Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ)	Wyodrębniona organizacyjnie i finansowo jednostka, w której co najmniej 70% ogółu osób zatrudnionych w tej jednostce stanowią osoby niepełnosprawne utworzona w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności i osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną.	Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
Zakres interwencji	Kod i nazwa wymiaru interwencji określona w załączniku I do Rozporządzenia ogólnego w tabeli 1.	Wytyczne dotyczące szczegółowego opisu priorytetów (SZOP) krajowych i regionalnych programów na lata 2021-2027
Zanieczyszczenia	Zanieczyszczenia rozumie się jako substancje, wibracje, ciepło, hałas, światło lub inne czynniki zanieczyszczające obecne w powietrzu, wodzie lub ziemi, które mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzi lub środowiska, czego skutkiem mogą być szkody materialne lub obniżenie walorów środowiskowych i utrudnienie korzystania ze środowiska w inny sposób zgodny z prawem lub ingerencja w te walory i sposoby korzystania ze środowiska.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088
Zarządzanie Zasobami Ludzkimi - ZZL	Zarządzanie Zasobami Ludzkimi to proces obejmujący szereg działań będących kluczem do osiągnięcia celu, jakim jest utrzymanie wysokiego poziomu efektywności i skuteczności pracy personelu.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Zasada DNSH	Zasada <i>Do Not Significant Harm</i> (nie czyni poważnej szkody), o której mowa w art. 17 <i>Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r.</i>	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

	<i>w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/2088.</i> Daną działalność uznaje się – z uwzględnieniem cyklu życia produktów dostarczanych i usług świadczonych w ramach tej działalności gospodarczej, w tym danych pochodzących z istniejących ocen cyklu życia – za wyrządzającą poważne szkody: a) łagodzeniu zmian klimatu, jeżeli działalność ta prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych; b) adaptacji do zmian klimatu, jeżeli działalność ta prowadzi do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych, wywieranych na tę działalność lub na ludzi, przyrodę lub aktywa; c) zrównoważonemu wykorzystywaniu i ochronie zasobów wodnych i morskich, jeżeli działalność ta szkodzi: i. dobremu stanowi lub, dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód podziemnych; lub ii. dobremu stanowi środowiska wód morskich; d) gospodarce o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawaniu odpadów i recyklingowi, jeżeli: i. działalność ta prowadzi do znaczącego braku efektywności w wykorzystywaniu materiałów lub w bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniu zasobów naturalnych, takich jak nieodnawialne źródła energii, surowce, woda i grunty, na co najmniej jednym z etapów cyklu życia produktów, w tym pod względem trwałości produktów, a także możliwości ich naprawy, ulepszenia, ponownego użycia lub recyklingu; ii. działalność ta prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu; lub iii. długotrwałe składowanie odpadów może wyrządzać poważne i długoterminowe szkody dla środowiska; e) zapobieganiu zanieczyszczeniu i jego kontroli, jeżeli działalność ta prowadzi do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi w porównaniu z sytuacją sprzed rozpoczęcia tej działalności; lub f) ochronie i odbudowie bioróżnorodności i ekosystemów, jeżeli działalność ta: i. w znacznym stopniu szkodzi dobremu stanowi i odporności ekosystemów; lub	2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088

	ii. jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii. Przy ocenie działalności gospodarczej na podstawie kryteriów określonych w ust. 1 uwzględnia się zarówno skutki środowiskowe samej działalności, jak również wpływ, jaki na środowisko mają produkty dostarczane i usługi świadczone w ramach tej działalności przez cały cykl ich życia, szczególnie z uwzględnieniem wytwarzania, użytkowania i zakończenia cyklu życia tych produktów i usług.	
Zasada równości kobiet i mężczyzn	Wdrożenie działań mających na celu osiągnięcie stanu, w którym kobietom i mężczyznom przypisuje się taką samą wartość, równe prawa i równe obowiązki. To również stan, w którym kobiety i mężczyźni mają równy dostęp do korzystania z zasobów (np. środki finansowe, szanse rozwoju). Zasada ta ma gwarantować możliwość wyboru drogi życiowej bez ograniczeń wynikających ze stereotypów płci. Jest to również uwzględnianie perspektywy płci w głównym nurcie wszystkich procesów i działań w ramach programów (tj. podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości, ewaluacji, promocji i kontroli programów).	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
Zasada równości szans i niedyskryminacji	Wdrożenie działań umożliwiających wszystkim osobom sprawiedliwe i pełne uczestnictwo we wszystkich dziedzinach życia, bez względu na ich płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
Zasada zrównoważonego rozwoju	Zasada, o której mowa w art. 9 ust. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.
Zasady równościowe (horyzontalne)	Łącznie zasada równości kobiet i mężczyzn oraz zasada równości szans i niedyskryminacji.	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027

Zgłoszenie budowy	Zgłoszenia należy dokonać przed zamierzonym terminem rozpoczęcia robót. Do wykonania robót budowlanych można przystąpić, jeżeli w terminie 21 dni od dnia doręczenia zgłoszenia Starosta nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji i nie później niż 3 lata od określonego w zgłoszeniu terminu rozpoczęcia.	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
Zielony dach	To zarówno płaski jak i spadzisty dach pokryty roślinami. Zielone dachy są często nazywane dachami ekologicznymi, wegetacyjnymi, żywymi lub darninowymi.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Zielona ściana	To ściany budynków pokryte roślinami, które są sadzone w pojemnikach lub w specjalnych panelach przymocowanych do ścian budynku, jak również ściany gęsto pokryte pnącymi roślinami zasadzonymi przy budynku.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Zero waste	Ochrona wszystkich zasobów poprzez odpowiedzialną produkcję, konsumpcję, ponowne wykorzystanie i odzyskiwanie wszystkich produktów, opakowań i materiałów, bez ich spalania, oraz bez zrzutów do ziemi, wody lub powietrza, które zagrażają środowisku lub zdrowiu ludzkiemu.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych
Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)	Instrument rozwoju terytorialnego, o którym mowa w art. 28–29 rozporządzenia ogólnego oraz w art. 9 rozporządzenia EFRR i Funduszu Spójności, realizowane w miejskich obszarach funkcjonalnych wskazanych jako obszary strategicznej interwencji w strategii rozwoju województwa, w wybranych obszarach tematycznych, wskazanych w regionalnych programach lub krajowych programach. ZIT są zarządzane przez związek ZIT utworzony w jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego.	Opracowanie własne na podstawie źródeł rozproszonych